

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ІМЕНІ Е.О. ДІДОРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Луганського державного
університету внутрішніх справ
імені Е.О. Дідоренка

_____ **В.М. Комарницький**

«__» _____ 2018 року

ПРОГРАМА

**вступного іспиту з іноземної мови для здобуття освітнього
ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 « Право»**

Обговорено та схвалено вченою
радою ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка
протокол № 14 від 30.05.2018 року

Сєвєродонецьк, 2018

міст

ВСТУП

1. Пояснювальна записка
 2. Вимоги до проведення вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право»
 3. Зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова (англійська, французька)»
 4. Структура вступного випробування з іноземної мови (англійська, французька)
 5. Критерії оцінювання вступного випробування з іноземної мови (англійська, французька)
- Рекомендована література

Вступ

Вступне випробування з іноземної мови (англійська, французька) до ад'юнктури (аспірантури) за професійною спрямованістю має на меті визначення рівня підготовки вступників до ад'юнктури (аспірантури) в галузі іноземних мов. Для успішного складання іспиту вступнику треба продемонструвати практичні навички володіння іноземною мовою. Програму розроблено на основі програми вступного іспиту з «Іноземної мови» для кандидатів на здобуття ступеня доктора філософії Міністерства внутрішніх справ України, Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка.

Мета програми:

1. Визначити єдині вимоги до вступного випробування з іноземної мови для здобуття ступеня доктора філософії.
2. Сконцентрувати увагу вступників на систематизації і повторенні важливих практичних навичок і вмінь володіння іноземною мовою з урахуванням професійної спеціалізації 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право.
3. Перевірити у вступників рівень сформованості професійно-комунікативної іншомовної компетенції на рівні B2+ – C1, у всіх видах мовленнєвої діяльності в процесі оволодіння іноземною мовою на рівні ступеня магістра.

Форма вступних випробувань – усне випробування, що включає три завдання: граматичного, лексичного та текстового характеру (з урахуванням професійної спеціалізації).

1. Пояснювальна записка

Освітні процеси сьогодні набувають неабиякого значення у світовому масштабі. Світ сьогодні – це багатомовний світ, у якому людина контактує не лише з найближчим оточенням, але й зі світовим. Успішність країни залежить від успішності її громадян, їх здатністю і умінням спілкуватися мовами світу.

Розвиток суспільства автоматично передбачає розвиток освіти, її модернізацію, інтеграцію у світовий освітній простір. Однак найвагомим, на наш погляд, є чинник конкурентоспроможності.

У „Концептуальних засадах демократизації та реформуванні освіти в Україні”, виданих Всеукраїнським Педагогічним Товариством імені Григорія Ващенка, сказано, що «головна суть сучасного реформування системи освіти полягає у вивченні, узагальненні досвіду минулого, кращих світових здобутків» [5, с.54]. Україна приєдналася до Болонської конвенції, підписаної у 1999 році країнами Європи. Тому змінилося ставлення до стандартів освіти, змінився зміст навчання.

Основна увага сьогодні зосереджується на формуванні підходу у навчанні іноземної мови з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей студента, розвитку у нього здатності і вміння вчитися впродовж усього життя, а не лише впродовж студентських років. У протилежному випадку людина за деякий час втратить набуті раніше знання, а тому стане неконкурентоспроможною. Підготовка спеціалістів до практичного володіння іноземною мовою з професійно орієнтованим спрямуванням є основною метою навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Аспірант сьогодні - це людина, яка може спілкуватися, читати та перекладати іноземною мовою оригінальну спеціальну правову літературу, засвоювати наукову літературу, вести листування хоча б однією іноземною мовою тощо.

Освіта будь-якої країни відбиває в собі найголовніші її цивілізаційно-культурні ознаки та особливості наявного історичного моменту, забезпечуючи поєднання національних традицій з релевантними інноваціями – як виробленими всередині неї, так і запозиченими ззовні, зі скарбниці вселюдського досвіду. Усі ми є свідками того, як сучасний світ породжує все нові й нові екстремальні умови та виклики для системи підготовки сучасних фахівців, яким жити і працювати у сучасному глобальному непередбачуваному світі.

На цих підставах національна система освіти має забезпечувати безперервність поступу країни, здійснювати ефективну соціалізацію та професійну підготовку молоді до життєдіяльності в світі, який постійно ускладнюється [4, с.14-15].

Система класичної освіти в Україні, на жаль, сьогодні ще виявляє ознаки кризи, що спричиняє невідкладну необхідність продовження її перебудови. Перед освітянами сьогодні виникає не лише завдання подання інформації про світ, але й розкриття шляхів методологічного осмислення цього світу. Це свідчить про напрямок на гуманізацію та гуманітаризацію освіти. У цьому сенсі навчання іноземних мов є чи не найважливішим моментом, оскільки характер проблем сучасного світу вимагає широкого міжнародного та міжкультурного співробітництва. Існує безліч чинників, що впливають на якість навчання іноземної мови у вузах. Насамперед – це кадровий склад педагогів, навчально-методичне забезпечення навчального процесу, нормативно-правова і матеріальна база [2, с.61].

Для того, аби успішно вирішити проблему підвищення якості підготовки студентів з іноземної мови, необхідно покращити контроль за проведенням їх

навчальної роботи. Категорія контролю (від фр. control) має кілька значень. У дидактиці його тлумачать як нагляд, спостереження і перевірку успішності студентів. Контроль при цьому виконує такі функції: освітню, діагностично-корегуючу, контролюючу, виховну, розвиваючу, стимулюючо-мотиваційну, управлінську, прогностично-методичну [1, с.177].

Вибір форм контролю залежить від мети, змісту, методів, часу і місця. Однак за умов їх застосування можуть виникнути певні недоліки і труднощі. Вони можуть бути пов'язані з: 1) індивідуальними особливостями викладача: вимогливістю, неупередженістю, особистою зайнятістю; 2) з специфікою традиційної форми перевірки знань: відсутністю чітко сформульованих стандартів знань і конкретно окреслених обсягів умінь, відсутністю чітких критеріїв оцінювання, однаково застосовуваних в усіх вищих навчальних закладах системи; 3) зі студентами: індивідуальна підготовленість, використання допоміжних матеріалів („шпаргалок”), взаємодопомога на іспиті.

Дослідники проблеми оцінювання і основних форми контролю у процесі навчання іноземної мови Куниця Л.І., Чередниченко Г.А., Шапран Л.Ю. стверджують, що одним із найбільш ефективних методів контролю у викладанні іноземної мови є тест [6, с.162].

Слово „test” у англо-російському словнику В.К.Мюллера представлено як багатозначне, а саме: випробування, критерій, контрольна робота, перевірка та ін. Дослідники теорії і практики тестування Мокров О.М., Солодка Т.В. виділяють різні види тестів, класифікуючи їх:

1) за цільовими, функціональними і смисловими ознаками:

– констатуючі, діагностуючі, прогностичні тести – за метою застосування;

– тести поточного, рубіжного (проводяться наприкінці семестру), підсумкового (проводяться наприкінці кожного навчального року), заключного контролю (в кінці курсу навчання) – за видом контролю;

– тести, спрямовані на вимірювання рівня засвоєння мовного матеріалу, (навички); тести, спрямовані на вимірювання рівня сформованості мовленнєвих умінь – за об'єктом контролю;

– тести, орієнтовані на норми знань; тести, орієнтовані на критерій оцінки – за співвідношеннями з нормами чи критеріями;

– стандартизовані (тест, що пройшов апробацію на досить великій (600 - 1000 чоловік) кількості учасників тестування і який має стабільні і допустимі показники якості, а також специфікацію; не стандартизовані тести (тести, складені самими викладачами для своїх студентів – за статусом контролюючої програми.

2) за формальними ознаками:

– вибіркові тести, тести з вільно конструйованою відповіддю – за структурою та способом оформлення відповіді;

– альтернативні тести, тести множинного, тести перехресного вибору – за характером вибірових відповідей;

– тести на швидкість, на складність;

– тести з використанням технічних засобів навчання, тести без

використання технічних засобів навчання – за способом презентації мовленнєвого стимулу;

– машинні, безмашинні – за використанням засобів оперативного машинного зв'язку.

Для того, щоб тестовий контроль був максимально результативним, необхідно здійснити ряд вимог:

- 1) поступове впровадження;
- 2) комплексний характер завдань;
- 3) гарантія об'єктивності оцінювання;
- 4) організаційна чіткість;
- 5) аналіз результатів тестування [2, с.183-186].

Завданнями дисципліни «Іноземна мова» (Ад'юнктура) є удосконалення й подальший розвиток знань, навичок і вмінь з іноземної мови, набутих в обсязі вузівської програми в різних видах мовленнєвої діяльності.

Вступник повинен мати навички:

Аудіювання -сприйняття та розуміння монологічних і діалогічних висловлювань носіїв мови в межах професійної та побутово-ситуативної тематики на рівні 85—90% інформації при темпі її подання 120—150 слів на хвилину.

Говоріння - монологічного мовлення, які забезпечують можливість підготовки інформації стосовно проблеми, мету, методів і засобів дослідження, цінності дослідження, експерименту, обробки даних, отриманих результатів та інших аспектів наукової роботи. Здобувачі повинні вміти вести наукові дискусії та спілкуватися на рівні побутової тематики та ситуацій, пов'язаних із перебуванням у закордонному відрядженні.

Читання - оглядового, ознайомчого і вивчаючого читання на матеріалах оригінальної наукової інформації з фаху. *Оглядове читання* передбачає вміння ознайомлюватися з тематикою наукового матеріалу та стисло давати характеристику загального уявлення про його зміст. *Ознайомче читання* спрямоване на розвиток теми і загальну аргументацію та розуміння основних положень змісту. *Вивчаюче читання* передбачає повне і точне розуміння тексту.

Перекладу – усного та письмового перекладу з іноземної мови на рідну як ефективний спосіб контролю за повнотою і точністю розуміння оригінального тексту. Для формування навичок перекладу необхідно мати відомості про особливості мови і стилю, теорії і практики перекладу науково-технічної літератури: поняття перекладу, еквіваленти та аналоги, перекладацькі трансформації, компенсації втрат при перекладі, контекстуальні заміни, багатозначність слів, збіг і розбіжність значень інтернаціональних слів тощо.

Нормативи перекладу: за одну академічну годину (45 хвилин) письмовий переклад (із словником) 2000 друкованих знаків, усний переклад — 4000–4500 друкованих знаків оригінального тексту з фаху.

Анотування і реферування - анотування і реферування (рідною та іноземною мовами), яке спрямоване на вироблення вмінь та навичок оформлення отриманої інформації. Анотування й реферування також є засобом контролю розуміння тексту. Практичні заняття з анотування й реферування передбачають засвоєння таких теоретичних положень: призначення, структура та особливості мови анотації і

рефератів (реферат-конспект, реферат-резюме, оглядовий реферат). Набуті навички і вміння дають змогу складати іноземною мовою анотації та реферати до наукових статей, доповідей, матеріалів дослідження тощо.

Письмо - виконання письмових лексичних і граматичних вправ, складання планів або конспектів до прочитаного, виклад змісту прослуханого або прочитаного у письмовому вигляді (в т. ч. у формі анотацій і рефератів), написання доповідей і повідомлень, приватних і ділових листів, інших основних видів документації (заяв на участь у конференції, складання стислого автобіографічного нарису тощо). Письмо іноземною мовою має важливе значення для розвитку навичок мовлення в різних ситуаціях спілкування.

2. Вимоги до проведення вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія, кримінально-виконавче право»

Вступне випробування для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія, кримінально-виконавче право» передбачає перевірку:

- рівня сформованості у вступників загальної іншомовної комунікативної компетенції за видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо);

- рівня сформованості у вступників граматичної та лексичної компетенції (переклад речень з використанням відповідних граматичних структур та лексичного мінімуму).

На вступному випробуванні з ІМ кандидат повинен продемонструвати високий рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції, необхідної йому в подальшій професійній діяльності.

3. Зміст навчальної дисципліни «Іноземна мова»

Для вступу для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія, кримінально-виконавче право» вступникам необхідно: розуміти тексти як загального характеру, так і ті, що пов'язані зі спеціальністю, а також матеріали з газет, спеціалізованих журналів та Інтернет – джерел, розуміти намір автора письмового тексту і комунікативні наслідки висловлювання, розуміти автентичну академічну та професійну лексику, володіти мовними поняттями і термінами іноземної мови, розпізнавати мовні явища і закономірності, розуміти значення і особливості функціонування мовних одиниць, застосовувати знання з лексики, фразеології, словотвору, морфології, синтаксису, використовувати різноманітні граматичні конструкції, оформлювати письмове мовлення відповідно до орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм відповідної іноземної мови.

Завдання для вступного іспиту для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія, кримінально-виконавче право» є як у формі питань в білетах, так

й у вигляді тестових завдань. При укладенні тестових завдань врахований досвід студентів, набутий впродовж навчання у ВНЗ та досвід виконання тестових кредитно - модульних завдань. Програмний навчальний матеріал з іноземної мови (англійської, французької, німецької) трансформований у контекст змістових вступних тестів, які передбачають п'ять варіантів відповідей, одна з яких вірна. До складу тестів входять лексичні та граматичні завдання, а також читання іншомовного тексту на розуміння його основного змісту.

Перші десять тестів – лексичні і орієнтовно можуть передбачати виконання наступних завдань:

- Вставте у речення пропущену лексему (відповідну частину мови).
- Доберіть синонім до виділеного слова.
- Доберіть антонім до виділеного слова.
- Вставте у речення слово, необхідне за змістом.
- Доберіть визначення до лексеми.
- Доберіть лексему до визначення.
- Із запропонованих лексем виберіть і складіть синонімічний ряд.
- Із запропонованих лексем виберіть антонімічні пари.
- Із запропонованих лексем утворіть одне смислове словосполучення.

З одинадцятого і до двадцятого – завдання граматичні. Для їх виконання абітурієнтам необхідно повторити увесь граматичний матеріал, особливо акцентуючи увагу на наступному:

- Часи дієслова.
- Узгодження часів.
- Пасивний стан дієслова.
- Модальні дієслова.
- Неособові форми дієслова: інфінітив, дієприкметник, герундій.
- Іменник. Множина іменників.
- Артикль.
- Прикметник.
- Числівник.
- Займенник.
- Прислівник.
- Прийменник.

П'ять останніх тестових завдань стосуються уміння абітурієнтів зрозуміти основну суть тексту, не вдаючись до дослівного перекладу, а лише на основі здатності виокремити ключові смислові слова. Серед запропонованих варіантів правильними можуть бути від однієї до трьох відповідей. У разі помилкового вибору хоча б однієї відповіді, бали не зараховуються за ціле завдання.

Вважаємо за необхідне окреслити деякі моменти уміння читати іншомовний текст загалом. Так, для правильного розуміння основного змісту речення необхідно уміти виділити основне, суттєве і виокремити його у тексті від другорядного. Деякі незначні другорядні деталі при перекладі з іноземної мови на рідну можна навіть опустити. Спершу слід знайти головні члени

речення – підмет і присудок, виявити їх граматичні зв'язки.

Щоб знайти головні члени речення, необхідно навчитися ділити речення на основні смислові групи і словосполучення та другорядні.

Кожне іменникове словосполучення складається обов'язково з іменника та кількох означальних слів, які стоять перед ним. Смисловим ствердженням іменникового словосполучення служить, як правило, іменник, що стоїть на основному місці.

Дієслівні словосполучення складаються з смислового дієслова і допоміжних або модальних дієслів, які стоять перед ним. Для правильного перекладу англійського речення необхідно навчитися аналізувати дієслівні словосполучення за їхніми формальними показниками. Показником початку неособової форми дієслова, інфінітива, служить частка to.

Лексика англійської, німецької, французької мов відрізняється від лексики української мови, тому й відрізняються особливості її ужитку. Для грамотного, адекватного перекладу слід зрозуміти і засвоїти основні особливості ужитку іншомовної лексики.

Відомо, що лексичні труднощі перекладу стосуються насамперед багатозначних слів, різниці у смисловому значенні лексики української й англійської (німецької, французької) мов, питань омонімії, синонімії, фразеології. Так, фразеологізми кожної мови – це ключ до особливостей національної психології. Спосіб життя, манера поведінки, мода – все це прийняті в контексті даної культури модуси, у яких суб'єкт коннотує свій соціальний та національний статус, смаки, своє ставлення до цінностей культури. Ідіоматичне словосполучення у цьому контексті не описує річ чи явище, а пропонує їх інтерпретацію, тому фразеологізм(ідіому) можна вважати феноменом культури.

Специфічні особливості словникового складу кожної окремо взятої мови виявляються на рівні кожної окремо взятої лексеми.

Міжнародні слова за набутих у кожній мові значенням поділяються на три категорії:

Слова, що позначають суспільно-політичні і наукові поняття, які органічно увійшли у словниковий склад запозиченої лексики.

- 1) Слова, що увійшли у словниковий склад даної мови для визначення понять, що мають більш спеціальний характер.
- 2) Нечисленна група слів, які називають обманливими друзями перекладача. Ми так називаємо ці слова тому, що за зовнішніми ознаками вони нагадують українські слова, однак прямий звуковий їх переклад може призвести до помилкового, спотвореного, неправильного розуміння змісту речення.

У 2003-2004 навчальному році розпочався педагогічний експеримент щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах III-IV рівня акредитації. Згідно з принципами Болонської конвенції контроль якості підготовки фахівців має здійснюватися, в першу чергу, шляхом об'єктивної оцінки умінь відповідно до стандартів транснаціональної освіти [8,с.8]. Аналіз стану педагогічного експерименту працівниками МОН України засвідчує, що у вищих навчальних

зкладах України застосовуються різні підходи до впровадження кредитно - модульної системи організації навчального процесу. Набутий під час педагогічного експерименту проміжний досвід доводить, що використання модульної форми організації навчання сприяє:

- інтенсифікації навчального процесу;
- систематизації навчального процесу;
- підвищенню мотивації та відповідальності студентів за результати навчальної діяльності;
- забезпеченню належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів, що досягаються шляхом чіткого їх розмежування за змістом й у часі;
- розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладацького складу;
- забезпеченню стабільного психологічного стану студентів завдяки проведенню наскрізного контролю знань;
- вжиттю своєчасних дидактичних та виховних заходів [7, с.39].

Отже, сучасні гнучкі моделі організації освітнього процесу і контролю за його перебігом допомагають студентові відчувати особисту значимість, мотивують необхідність навчання загалом і навчання іноземних мов як невід'ємної складової вищої освіти сьогодні зокрема; зумовлюють підвищення статусу та ролі студента як суб'єкта освітньої діяльності. Увага акцентується на формуванні певних компетенцій студента, що включають загальну обізнаність, досвід, власні здібності, систему цінностей, сформовану у ВНЗ.

Використана література:

1. Ануфрієв М.І., Бандурка О.М., Ярмиш О.Н. Вищий навчальний заклад Освіти МВС України: Науково- практичний посібник. – Харків: Ун-т внутр. справ, 1999. – 369 с.
1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – К., 2003. – 316с.
2. Головка М.В., Головка С.Г. Особливості організації та вдосконалення системи навчання в умовах Болонського процесу //Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. – К., 2006. –Вип.43.
3. Інформаційно-аналітичні матеріали діяльності Міністерства освіти і науки України у 2005 році та головні завдання на 2006 рік / Уклад.; К.М. Левківський, В.П.Погребняк, Д.Б.Панасевич, А.К.Солоденко. – К. : Знання 2006. – 150с.
4. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. Педагогічні концепції. –Київ, 1997. -149с.
5. КуницяЛ.І., Чередниченко Г.А., Шафран Л.Ю. Тестування як основна форма контролю у процесі вивчення іноземних мов // Нові технології навчання: Наук. –метод. зб. – К., 2004. – Спецвипуск. - 187с.
6. Розвиток освіти в Україні: Вища освіта // Освіта України – 2005.
7. Стогній І.В. Навчання англійської мови з урахуванням принципів навчання

3.1.Англійська мова

GRAMMAR EXPLANATION

The article	Using	Examples
<p><i>The Indefinite Article</i> Неозначений артикль <i>a/an</i> an [before words beginning with a vowel (голосний звук)].</p>	<p>A/an is used with countable nouns in the singular (вживається з обчислюваними іменниками в однині).</p> <ul style="list-style-type: none"> - When a person or thing is mentioned for the first time (коли особа чи предмет згадуються вперше). - When we name an object referring it to a class of objects having this name (коли ми називаємо предмет, який належить до класу предметів, що мають таке ім'я). 	<p>For lunch I had a sandwich.</p> <p>My mother is a lawyer.</p> <p>Lviv is a nice city.</p>
<p>The Definite Article Означений артикль the the [ðɪ]- before consonants; ði [ði] – before vowels</p>	<p><i>The is used with nouns both in the singular and in the plural (вживається з іменниками в однині і в множині).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - With a noun if it is clear from the situation or from the context what object or person is meant (якщо зрозуміло з ситуації чи контексту про який предмет / особу іде мова). 	<p>Tom sat down on the chair nearest the door.</p> <p>He is the doctor who treats our family.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - We also say the doctor (our own doctor), the dentist (our own dentist). <p>With nouns denoting things or persons unique or the whole class (з іменниками, що позначають предмети чи особи, єдині в своєму роді, або весь клас у цілому).</p> <ul style="list-style-type: none"> - With nouns denoting geographic names of oceans, seas, mountains, groups of islands, names of theatres, cinemas, museums... (з іменниками, що позначають географічні назви океанів, морів, гір, груп островів, назви театрів, кінотеатрів, музеїв ...). 	<p>She goes to the dentist twice a year.</p> <p>The earth goes round the sun. She is the most intelligent student in our group.</p> <p>The Atlantic Ocean, the English Channel, the National Gallery.</p>

The Article

No article (без артикля)	No article is used: (Артикль не вживається)	<i>Examples</i>
	<p>- With names of persons and animals, countries, villages, streets... (з іменами осіб, тварин, країн, сіл, вулиць ...).</p> <p>But:</p> <p>1). the Browns – to denote the whole family (для позначення всієї сім'ї);</p> <p>2). the United States of America, the United Kingdom – because they are modified by a limiting attribute (бо вони вживаються з обмежувальним означенням).</p> <p>- With nouns preceded by possessive, demonstrative, interrogative pronouns or such pronouns: some, any, no, each, every and cardinal numerals (якщо перед іменниками стоять присвійні, вказівні, питальні займенники, займенники: some, any, no, each, every чи порядкові числівники).</p> <p>With names of materials used in a general sense (з назвами речовин в загальному сенсі).</p>	<p>Judy, Edward Jenner, Europe, Lviv.</p> <p><u>My brother</u> is a student. <u>What countries</u> did you visit last year? The doctor has examined <u>five (some)</u> patients.</p> <p><u>Water</u> is colourless.</p>

THE NOUN

The Plural of countable nouns

The endings in the singular (закінчення іменників в однині)	Changes in the plural (зміни у множині)	Examples (приклад)
<p>The general rule: vowels, voiced consonants and some voiceless consonants (k, p, t, f) (Загальне правило: голосні, дзвінки приголосні та деякі глухі приголосні)</p>	+ <u>s</u>	<p>a rose – roses</p> <p>a fact – facts</p> <p>an arm – arms</p> <p>a day - days</p>
-s, -ss, -x, -sh, -ch	+ <u>es</u>	<p>a pass – passes</p> <p>a lunch – lunches</p> <p>a wish – wishes</p>
-y, preceded by a consonant (перед яким стоїть приголосна)	y → i + <u>es</u>	<p>a baby – babies</p> <p>a duty - duties</p>

-o, preceded by a consonant (перед яким стоїть приголосна), except of nouns: a piano – pian <u>o</u> a photo – phot <u>o</u>	+ <u>es</u>	a hero – her <u>o</u> a potato – potat <u>o</u> <u>es</u>
-f, -fe of some nouns	f → v + <u>es</u>	a wife – wiv <u>e</u> a leaf – leav <u>e</u> a shelf – shelv <u>e</u> a calf – calv <u>e</u> a half – halv <u>e</u> a knife – kniv <u>e</u> a life – liv <u>e</u> a wolf – wolv <u>e</u>

<u>Some exceptions to remember:</u>	<u>Latin and Greek loan words:</u>
a man - men a woman – women a child – children a foot – feet a tooth - teeth	a datum – data a phenomenon – phenomena a crisis – crises a basis – bases an axis – axes

The Possessive Case

Присвійний відмінок after a noun in singular (після іменника в однині) After a noun in plural (після іменника в множині)	's (apostrophe and s) ' (apostrophe)	a nurse's instruments Mary's job the students' lessons the patients' treatment
---	---	---

THE PRONOUN

Personal and Possessive Pronouns

Personal Pronouns Особові займенники		Possessive Pronouns Присвійні займенники	
<u>Nominative Case</u> Називний відмінок	<u>Objective Case</u> Об'єктний відмінок	<u>with noun</u> з іменником	<u>without a noun</u> без іменника
I- я	me - мене, мені	my	mine - мій, моя, моє, мої
he - він	him - його, йому	his	his - його (чол. рід)

she - вона	her - її, їй	her	hers - її
it - воно (він, вона)	it - його, йому; її, їй	its	its - його(чол.,сер. роди), її
we - ми	us - нас, нам	our	ours - наш, -а, -е, -і
you - ви, ти	you - вас, вам; тебе, тобі	your	yours - ваш, -а, -е, -і; твій, твоя, -є, -ї
they - вони	them - їх, їм	their	theirs - їхній, їхня, їхнє, їхні

Indefinite and Negative Pronouns

Pronoun	Using	Examples
Indefinite		
Some	<ul style="list-style-type: none"> - in affirmative sentences (у стверджувальних реченнях) - in special questions (у спеціальних запитаннях) - in interrogative sentences when offering or asking for something (у питаннях, що виражають пропозицію чи прохання) 	<p>He drinks some milk for breakfast. She stayed in bed for some days.</p> <p>What were some students asked about?</p> <p>Would you like to visit some English cities?</p> <p>Can I have some water?</p>
Indefinite		
Any	<ul style="list-style-type: none"> - in general questions (у загальних запитаннях) - in negative sentences (у заперечних реченнях) - in affirmative sentences with the meaning “no matter who or which, every” (у стверджувальних реченнях зі значенням: “будь-який, будь-хто, будь-що”) 	<p>Have you got any relative abroad?</p> <p>I have not got any books by this author.</p> <p>You can buy these drops at any chemist’s (drug store).</p>

Negative		
No	It is the equivalent of not ... any (no= not...any)	There is no meat in the fridge.

Derivatives:

Somebody (someone) – хтось, хто-небудь.

Something – щось.

Anybody (anyone), anything – **they are used in questions and negatives with the same meanings as in the above (вони вживаються у питаннях та запереченнях з тим самим значенням, що мають займенники, подані нижче).** Anybody (anyone)- хто-небудь, anything- що-небудь.

Nobody (no one) – not anybody (not anyone)- ніхто, нікого.

Nothing – not anything- ніщо.

PRONOUNS

Quantitative Pronouns	Meaning	Examples
many + Countable nouns in the plural (обчислювані іменники у множині)	<i>Great quantity /amount/</i> (велика кількість)	They haven't got many new records.
many = a lot of		There is a lot of noise.
much + Uncountable nouns in the singular (необчислювані іменники в однині)	<i>Great quantity /amount/</i> (велика кількість)	It won't take much time to translate the letter.
much = a lot of		Children must eat a lot of fruit.
few + countable nouns in the plural (обчислювані іменники у множині)	<i>Quantitative insufficiency</i> (недостатня кількість)	Today there are few cases of infectious diseases

little + uncountable nouns in the singular (необчислювані іменники в однині)	<i>Quantitative insufficiency</i> (недостатня кількість)	She has little money.
a few + Countable nouns in the plural (обчислювані іменники у множині)	<i>Some, small amount</i> (певна, невелика (достатня) кількість)	I read a few books.
a little + Uncountable nouns in the singular (необчислювані іменники в однині)	<i>Some, small amount</i> (певна, невелика (достатня) кількість)	We drank a little tea

THE ADJECTIVE

Qualitative adjectives have the comparative and the superlative degrees

Forms Форми	Comparative Вищий ступінь	Superlative Найвищий ступінь	Examples Приклади
<u>Synthetic forms:</u> All one-syllable adjectives or two syllables ending in -y,-er,-le,-ow and those having the stress on the second syllable (всі односкладові прикметники або двоскладові, що зкінчуються на -y,-er,-le,-ow , або ті двоскладові, що мають наголос на другому складі)	Adjective +er y→i+er	Adjective +est y→i+est	Young -younger-youngest Easy -easier-easiest Hot - <u>hotter</u> - <u>hottest</u> Clever -cleverer-cleverest Polite -politer-politest

<u>Analytical forms:</u> Other two- syllable adjectives and more syllable ones (інші двоскладові та багатоскладові прикметники)	More + adjective	Most + adjective	Pleasant- <u>more</u> pleasant- <u>most</u> pleasant Expensive- <u>more</u> expensive- <u>most</u> expensive
<u>Irregular comparative forms:</u>			Good-better-best Bad-worse-worst Much/many-more-most Little-less-least

SIMPLE TENSES

The Present Simple Tense

GRAMMAR EXPLANATION

Positive Form

	to be	to have	other verbs	
I	am/'m	have/'ve	go	work
He / she / it	is/'s	has/'s	goes	works
we / you / they	are/'re	have/'ve	go	work

to be

Negative and Interrogative Forms

I am not ('m not)	Am I ..?
he / she / it is not (isn't)	Is he / she / it ..?
we / you / they are not (aren't)	Are we / you / they ..?

to have

Negative Form

I	have not (haven't)	have not (haven't) got	do not (don't) have
he / she / it	has not (hasn't)	has not (hasn't) got	does not (doesn't) have
we / you / they	have not (haven't)	have not (haven't) got	do not (don't) have

Interrogative Form

Have I (got) ?	Do I have ?
Has he / she / it (got) ?	Does he / she / it have ?
Have we / you / they (got) ?	Do we / you / they have ?

other verbs

Negative Form	Interrogative Form
I do not (don't) go / work	Do I go / work ..?
He / she / it does not (doesn't) go / work	Does he / she / it go / work ..?
We / you / they do not (don't) go / work	Do we / you / they go / work ..?

The Present Indefinite Tense is used to say that something happens all the time or repeatedly, or that something is true in general:

The Present Indefinite Tense вживається для вираження постійної або повторюваної дії; чогось, що є правдивим взагалі:

- She likes to study Law.
- We often meet them here.
- He doesn't go by car every day.
- Salary, security and status are important to most people.

The Past Simple Tense

Positive Form

	to be	to have	other verbs
I	was	had	asked / gave
he / she / it	was	had	asked / gave
we / you / they	were	had	asked / gave

to be

Negative and Interrogative Forms

I was not (wasn't)	Was I ..?
He / she / it was not (wasn't)	Was he / she / it ..?
We / you / they were not (weren't)	Were we / you / they ..?

to have

Negative and Interrogative Forms I had not (hadn't)	I did not (didn't) have	Did I ask .? / give ..?
He / she / it had not (hadn't)	He / she / it did not (didn't) have	Did he / she ask ..? / give ..?
We / you / they had not (hadn't)	We / you / they did not (didn't) have	Did we / you / they ask ..? / give ..?

other verbs

Negative and Interrogative Forms

I did not (didn't) ask / give	Did I ask ..? / give ..?
He / she / it did not (didn't) ask / give	Did he / she / it ask ..? / give ..?
We / you / they did not (didn't) ask / give	Did we / you / they ask ..? / give ..?

The Past Simple Tense is used to express a single, permanent or recurrent action in the past, a succession of past actions:

The Past Simple Tense вживається для вираження одноразової, постійної чи повторюваної дії в минулому:

- He wrote the summary last week.
- She took care of the child.
- He visited us every year.
- He woke up, washed and dressed himself then had breakfast and left the house.

The Future Indefinite Tense

GRAMMAR EXPLANATION

Positive Form

	to be	to have	other verbs
I / we	<u>will</u> / shall ('ll) be	<u>will</u> / shall ('ll) have	<u>will</u> / shall ('ll) speak / do
he / she / it	will ('ll) be	will ('ll) have	will ('ll) speak / do
you / they	will ('ll) be	will ('ll) have	will ('ll) speak / do

Negative Form

	to be	to have	other verbs
I / we	<u>will</u> / shall not (shan't) be	<u>will</u> / shall not (shan't) have	<u>will</u> / shall not (won't / shan't) speak / do
He / she / it	will not (won't) be	will not (won't) have	will not (won't) speak / do
You / they	will not (won't) be	will not (won't) have	will not (won't) speak / do

Note! We can use **shall** or **will** with **I** and **we**, **shall** is required in the first person singular and plural for offers, suggestions.

Зверніть увагу! Ми можемо вживати **shall** або **will** з **I** та **we**, **shall** потрібно вживати з першою особою однини та множини для вираження пропозицій, порад.

Interrogative form

Shall / Will	I / we	be / have / speak / do ..?
Will	He / she / it / you / they	be / have / speak / do ..?

The Future Indefinite Tense is used to express a single, permanent or recurrent action in the future:

The Future Indefinite Tense вживається для вираження одноразової, постійної чи повторюваної дії в майбутньому:

- She will clean the tray.
- We will work with her at our university.
- How many times a week will you learn the second foreign language?
- I hope I'll get a well-paid job

CONTINUOUS TENSES

The Present Continuous Tense

GRAMMAR EXPLANATION

AM / IS / ARE + Present Participle (verb + -ing)

In the interrogative form the auxiliary verb **AM / IS / ARE** is placed before the subject. In the negative form the particle **not** is used after **AM / IS / ARE**.

У запитаннях допоміжне дієслово **AM / IS / ARE** ставиться перед підметом. У запереченнях часточка **not** вживається після **AM / IS / ARE**.

Using	Examples
- when something is happening at /around the time of speaking (коли щось відбувається в момент або навколо моменту мовлення).	The nurse is giving medicine to the patients at the moment.
- when we talk about a changing situation (коли ми говоримо про ситуацію, що змінюється).	Children are always changing.
- to express a planned future action (для вираження запланованої майбутньої дії).	We are going to spend the summer holidays in the south of Canada.

The Past Continuous Tense

GRAMMAR EXPLANATION

WAS/WERE + Present Participle (verb + -ing)

In the interrogative form the auxiliary verb **WAS / WERE** is placed before the subject. In the negative form the particle **not** is used after **WAS / WERE**.

У запитаннях допоміжне дієслово **WAS / WERE** ставиться перед підметом. У запереченнях часточка **not** вживається після **WAS / WERE**.

Using	Examples
<p>- to express an action going on at a definite moment or period of time in the past (для вираження дії, що тривала у певний момент чи у визначений проміжок часу в минулому).</p> <p>- to show that someone was in the middle of doing something at a certain time (щоб показати, що хтось знаходився посередині виконання дії у певний час).</p>	<p>She was learning English at 5. The interns were helping him from 9 till 12.</p> <p>He was running when I saw him.</p>

The Future Continuous Tense

GRAMMAR EXPLANATION

The Future Continuous Tense

**WILL / SHALL BE (=’LL BE) + Present Participle
VERB + -ING**

In the interrogative form the auxiliary verb **SHALL** or **WILL** is placed before the subject . In the negative form the particle **not** is used after **SHALL** or **WILL**.

У запитаннях допоміжне дієслово **SHALL** or **WILL** ставиться перед підметом. У запереченнях часточка **not** вживається після **SHALL** or **WILL**.
WILL NOT = WON’T
SHALL NOT = SHAN’T

Using	Examples
<p>to express an action going on at a definite moment or during a definite period of time in the future (для вираження дії, що буде тривати в певний період часу в майбутньому).</p>	<p>I shall be filling the case histories. The nurse will not be giving injections from 5 till 7 in the afternoon.</p>

PERFECT TENSES

The Present Perfect Tense GRAMMAR EXPLANATION

have / has + Past Participle

regular verbs: verb+ **ed**

irregular verbs: the third column of the table

I have ('ve) worked (taken)	I have not (haven't) worked (taken)	Have I worked (taken)..?
He/ she/ it has ('s) worked (taken)	He/ she/ it has not (hasn't) worked (taken)	Has he/ she/ it worked (taken) ..?
We/ you/ they have ('ve) worked (taken)	We/ you/ they have not (haven't) worked (taken)	Have we/ you/ they worked (taken)?

<i>Using</i>	<i>Examples</i>
to express an action which took place before the present moment when the speaker's aim is to emphasize the present result of this action	She looks great. She has lost weight.
when we talk about a period of time that continues up to the present or with the phrases: today (сьогодні), this week (цього тижня), this year (цього року)	I haven't seen George <i>recently</i> . Have you? (Yes, I have / No, I haven't). He hasn't read this book <i>today</i> .
with such words: yet (ще, вже), not yet (ще не), up to now/ present (до цього часу), lately (нещодавно), recently (останнім часом), so far (до цього часу), since (відтоді)	Has it stopped raining <i>yet</i> ? Everything is going fine. We haven't had any problems <i>so far</i> .

The Past Perfect Tense GRAMMAR EXPLANATION

had + Past Participle

I had ('d) asked (been)	I had not (hadn't) asked (been)	Had I asked (been)..?
He/ she/ it had ('d) asked (been)	We/ you/ they had not (hadn't) asked (been)	Had he/ she/ it asked (been) ..?
We/ you/ they had ('d) asked (been)	We/ you/ they had not (hadn't) asked (been)	Had we/ you/ they asked (been)..?

Using	Examples
To express an action which took place before another past action or before a definite moment in the past indicated by such expressions, as: by 5 o'clock (до 5 години), by that time (до того часу), when you came (коли ти прийшов)...	Tom told us that he had taken those tablets for headache. She had written the summary by Saturday.

The Future Perfect Tense
GRAMMAR EXPLANATION
shall / will have + Past Participle

<i>Affirmative form</i>	I/ we shall('ll) he/ she/ it/ you/ they will('ll)	have worked (written)
<i>Negative form</i>	I/ we shall not (shan't) he/ she/ it/ you/ they will not (won't)	have worked (written)
<i>Interrogative form</i>	Shall I/ we/ Will he/ she/ it/ you/ they	have worked (written) ..?

Using	Examples
to express an action complicated before a definite future moment or before the beginning of another future action.	He will (He'll) have passed his exams <i>by July</i> . She will not (won't) have done her homework <i>before you come</i> .

THE PASSIVE VOICE
GRAMMAR EXPLANATION

Study the table:

Tense	Present	Past	Future	

Indefinite (Simple)	am is are	was were	will be shall be	+ Past Participle
Continuous	am being is being are being	was being were being		
Perfect	has been have been	had been	will have been shall have been	

SEQUENCE OF TENSES УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ

The Sequence of Tenses is a dependence the tense of the verb in a subordinate clause on that of the principal clause, if the verb of the principal clause expresses a past action.

Principal clause

Objective clause

<i>Past Indefinite Tense</i> (said, told me, asked, knew, wrote, thought)	(that)	Одночасна дія	→	Past Indefinite Tense Past Continuous Tense
		Попередня дія	→	Past Perfect Tense
		Наступна дія	→	Future-in-the-Past should + Indefinite would Infinitive (without – <u>to</u>)

Study the example:

Principal clause	Conjunction	Objective clause
She said	that	she worked as a lawyer.
		she was working at her English pronunciation.
		she had worked as a lawyer.
		she would work as a lawyer.

DIRECT AND INDIRECT (REPORTED) SPEECH ПРЯМА ТА НЕПРЯМА МОВА

When changing a declarative sentence **from direct into indirect** speech it becomes an object clause with the conjunction **that** which is often omitted. **Personal**

and Possessive Pronouns *can be shifted according to sense*. There is no inversion in indirect questions. The Imperative Mood is replaced by the infinitive and the verb **to say** is replaced by **to ask, to tell, to order** in indirect speech.

Direct speech	Indirect speech
The reporting verb denotes a past action	The sequence of tense is used
<i>Tenses and their changes</i>	
Present Indefinite Tense	Past Indefinite Tense
Present Continuous Tense	Past Continuous Tense
Present Perfect Tense	Past Perfect Tense
Past Indefinite Tense	Past Perfect Tense
Past Continuous Tense	Past Perfect Continuous Tense
Future Indefinite Tense	Future Indefinite -in- the Past Tense
Future Continuous Tense	Future Continuous -in- the Past Tense
Future Perfect Tense	Future Perfect- in- the Past Tense
Demonstrative Pronouns, some adverbial modifiers and their changes	
This / These	That / Those
Now	Then
Here	That day
Today	The day
Yesterday	The day before
Tomorrow	The next day
The day after tomorrow	Two days later
Ago	Before
Next	The next
<i>Modal verbs and their changes</i>	
Can	Could
May	Might
Must	had to

Study these examples. Translate.

- Helen said, "I am feeling sick". – Helen said that she was feeling sick.
- Ted said, "The judge passed a verdict". – Ted said the judge had passed a verdict.
- Mary said to him, "I will drink some orange juice for breakfast tomorrow". – Mary told him she would drink some orange juice for breakfast the next day.

MODAL VERBS

Can / could (to be able to do smth.)

The negative is **can't (can not), couldn't (could not)**

Can/ could + infinitive (without the particle - to) is used:

Can/ could + інфінітив (без частки – to) **вживається:**

to say that something is **possible** or that someone has the **ability (physical or mental)** to do something (щоб сказати, що щось є можливим, чи хтось має здатність(фізичну або розумову) зробити щось).

She can speak English fluently.

This student couldn't translate it.

He will be able to pass the exam successfully.

to request permission to do something or **to request something** (щоб спитати дозвіл зробити щось, попросити щось).

Can I make appointment on Wednesday?

Can I have a cup of coffee, please?

Can we use dictionaries?

May / might (to be allowed to do smth.)

May is used:

to ask permission to do something (просити дозволу зробити щось)

May I come in / smoke?

May we borrow books from the college library?

may/might is used to denote **possibility** (для вираження можливості).

She may/ might be in hospital now.

They may/ might be married.

to denote **doubt, incredulity** in questions and negative sentences (для вираження **сумніву, невіри** у питаннях та заперечних реченнях).

She cannot be 20.

Can she be 20?

Must (to have to do smth.)

1) **Must / have to** is used to denote **obligation, duty, necessity, advice or recommendation**.

Must / have to вживається для вираження **обов'язку, необхідності, поради чи рекомендації**. You must have a passport to visit foreign countries. She felt unwell. She had to go to see the therapist. You must feed your baby in due time.

2) We also use **must** to say we are sure that something is true.

Ми також вживаємо **must** для вираження **впевненості**, що щось є правдою.

They must be studying now.

3) **must not** is used to denote **prohibition**.

must not вживається для вираження **заборони**.

You must not take these books without asking her.

ADVERBIAL CLAUSES OF PLACE, TIME AND CONDITION

Conjunctions and conjunctive words:

place (місця)	time (часу)	condition (умови)
<p>where- де, куди; wherever- де б не, куди б не.</p>	<p>when- коли; while- у той час як; as- коли; as soon as- як тільки; till, until- поки; after- після того як; before- перед тим; since- з тих пір.</p>	<p>if / whether- якщо; unless – якщо тільки; provided (that) / providing (that) - при умові що, якщо тільки.</p>
<p>In the adverbial clauses of time and condition Present Tenses are used to express a future action. У підрядних реченнях часу та умови вживається теперішній час для вираження майбутньої дії.</p>		

Subordinate clause	Principal clause
<p><i>If (real condition)</i> When, While, ...</p>	<p>A Present Indefinite Tense</p>
<p>If she passes her entrance examinations successfully,</p>	<p>B Future Indefinite Tense B shall / will + Indefinite Infinitive (without <u>to</u>)</p>
<p>Якщо вона здасть успішно свої вступні іспити,</p>	<p>she will be a first-year student. вона буде студенткою першого курсу.</p>

A, B – subjects in this scheme.

CONDITIONAL MOOD

CONDITIONAL SENTENCES OF UNREAL CONDITION.

Unlikely situation

Future / Present Action

Adverbial clause (Підрядне речення)	Principal clause (Головне речення)
<p>If A Present Subjunctive II</p>	<p>B Present Conditional Mood</p>
<p>If A ~Past Indefinite (from the verb to be- were is used with all persons)</p>	<p>B should / would + Indefinite Infinitive (without to)</p>
<p>If she worked as a lawyer</p>	<p>she would be very happy.</p>

Past Action

Adverbial clause	Principal clause
<p>If A Past subjunctive II</p>	<p>B Past Conditional Mood</p>

If A ~Past Perfect (had + Past Participle)	B should / <u>would</u> + Perfect Infinitive (have + Past participle)
If he had gone to the library	he would have collected much information for the article.

A, B – subjects in this scheme.

THE IMPERATIVE MOOD

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ

The affirmative form (Стверджувальна форма)	The negative form (Заперечна форма)
Infinitive (without to)	Do not / don't + Infinitive (without to)
Learn foreign languages.	Do not learn this text by heart.
Учіть іноземні мови.	Не учіть цей текст напам'ять.

Let / Don't let + (me, him, her, my friend, us, them) + Infinitive (without to)
It is used as an equivalent of the Imperative Mood.
Let her help him. – Нехай вона допоможе йому. Let us listen to the dialogue. - Давайте послухаємо діалог.

THE INFINITIVE

Forms of the Infinitive	Active	Passive
Indefinite	to ask / to take	to be asked / to be taken
Continuous	to be asking / to be taking	
Perfect	to have asked / to have taken	to have been asked / to have been taken
Perfect Continuous	to have been asking / to have been taking	

THE INFINITIVE

Forms of the Infinitive	Examples:
Indefinite	You should see a doctor. We don't want to be asked .
Continuous	She may be working in this laboratory now
Perfect	You must have visited her in the hospital. She was glad to have been consulted by this doctor.
Perfect Continuous	They are happy to have been studying at the medical college for 3 years.

The Indefinite Infinitive is used to express a simultaneous action with that of the finite verb.

The Indefinite Infinitive вживається для вираження одночасної дії, вираженої дієсловом-присудком.

The Contonuous Infinitive expresses an action in its progress simultaneous with that of the finite verb.

The Contonuous Infinitive виражає тривалу дію та одночасну з дією, вираженою дієсловом-присудком.

THE OBJECTIVE INFINITIVE COMPLEX ОБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ КОМПЛЕКС

The Objective Infinitive Complex consists of:

Subject of the complex	Predicate of the complex
Noun in the Common Case: his friend, our doctor. Personal Pronouns in the Objective Case: me, him, her, it, us, you, them.	Infinitive with / or without to

*It has the function of a **complex object** in the sentence.*

Він виконує функцію складного додатка в реченні.

*It is used **after some verbs** in the principal clause:*

Він вживається після деяких дієслів у головному реченні:

Principal clause	Objective Infinitive Complex
I. After verbs denoting sense perceptions <i>(сприймання за допомогою органів чуттів):</i> to see -бачити, to hear -чути, to feel -почувати, to watch / to observe -спостерігати, to notice -помічати.	Infinitive is used without <u>to</u> .
e saw	them work
II. After verbs denoting wish, intention, emotions <i>(бажання, намір, почуття):</i> to want -хотіти, to wish / to desire -бажати, to choose -бажати, вибирати to like -любити, подобатися, to dislike -не любити, не подобатися, to hate -ненавидіти, to intend -мати намір, should / would like -хотілося б.	Infinitive is used with <u>to</u> .
Alex desires	her to get a good job.

III. After verbs denoting mental activity (<i>розумову діяльність</i>): to think -думати, to consider / to believe -вважати, to find -знаходити, to assume -вважати, припускати, to know -знати, to maintain -стверджувати to expect -очікувати, to suppose -припускати.	Infinitive is used with to .
We know	him to be a third-year student.
IV. After verbs denoting order, request, permission, advice, compulsion (<i>наказ, прохання, дозвіл, пораду, примус</i>): to order -наказувати, to ask / to request -просити, to allow / to permit -дозволяти, to advise / to recommend -радити, to cause / to force -примушувати.	Infinitive is used with to
She advised	us to read this article.
V. After two verbs: to let -веліти, дозволяти, to make -примушувати.	Infinitive is used without to
He made	Mary tell him about her plans.

THE SUBJECTIVE INFINITIVE COMPLEX СУБ'ЄКТНИЙ ІНФІНІТИВНИЙ КОМПЛЕКС

The Subjective infinitive Complex consists of:

A noun in the Common Case (the lawyer, our classes...)	All forms of the Infinitive are used with to
A Personal Pronoun in the Nominative Case (I, he, we...)	

It is translated as a complex subordinate clause. Цей комплекс перекладається складнопідрядним реченням.

The Predicate of a sentence (the verbs in the Passive Voice or some verbs in the Active Voice, or some expressions) is placed between two parts of the Subjective Infinitive Complex.

Присудок речення (дієслова у пасивному стані чи деякі дієслова в активному стані, чи кілька виразів) ставиться між двома частинами суб'єктного інфінітивного комплексу. Verbs or expressions which are used as a predicate in such sentences: Дієслова або вирази, які вживаються як присудок у цих реченнях:

I. The verbs in the Passive Voice.

Дієслова в пасивному стані:

A. **to say**-говорити, **to report**-повідомляти.

B. verbs denoting **sense perceptions** (*дієслова, що виражають сприймання за допомогою органів чуттів*): **to see**-бачити, **to hear**-чути, **to feel**-почувати, **to watch / to observe**-спостерігати, **to notice**-помічати.

C. verbs denoting **mental activity** (*розумову діяльність*): **to think**-думати, **to consider / to believe**-вважати, **to find**-знаходити, **to assume**-вважати, припускати, **to know**-знати, **to expect**-очікувати, **to suppose**-припускати.

D. verbs denoting **order, request, permission, advice, compulsion** (*наказ, прохання, дозвіл, пораду, примус*): **to order**-наказувати, **to ask / to request**-просити, **to allow / to permit**-дозволяти, **to advise / to recommend**-радити, **to cause / to force / make**-примушувати.

II. The verbs in the Active Voice:

Дієслова в активному стані:

to seem / to appear-здаватися, **to happen / to chance**-траплятися, **to turn out / to prove**-виявлятися.

III. Some expressions:

to be sure / to be certain-напевно, **to be likely**-очевидно, **to be unlikely**-навряд.

The first part of the complex: subject	Predicate of the sentence: introducing verb	The second part of the complex: Infinitive
She	is said	to speak English and German well.
He	was heard	to deliver a lecture.
She	is expected	to turn a verdict soon.
My friend	seems	to be working in his office now.
He	is unlikely	to have done this task.

THE PARTICIPLE ДІСПРИКМЕТНИК

Forms of the Participle

Forms	Active	Passive
Present	doing using	being done being used
Past	-----	done used
Perfect	having done having used	having been done having been used

Nota bene!

- Lie- lying
- Say- saying
- Sit- sitting
- Travel- travelling
- Prefer- preferring

Functions of the Participle

Attribute (означення)	Adverbial modifier (обставина)	Predicative / Part of the predicate (складова частина присудка)
Present Participle	Present Participle	Present Participle
Past Participle	Past Participle	Past Participle
	Perfect Participle	

Examples:

- Using a dictionary, she translated the text.
- She read the written composition.
- The woman speaking to them is our lawyer.

THE ABSOLUTE PARTICIPLE COMPLEX НЕЗАЛЕЖНИЙ ДІПРИКМЕТНИКОВИЙ КОМПЛЕКС

The Absolute (Independent) Participle Complex consists of:

The subject of the complex	The predicate of the complex
A noun in the Common Case (my sister, our classes...)	All forms of the Participle
A Personal Pronoun in the Nominative Case (I, she, we...)	All forms of the Participle

The Absolute Participle Complex	The Principal clause
Перекладається підрядним реченням часу, причини, способу дії зі сполучниками: коли; оскільки; після того як...	
The temperature being high,	he took some tablets.

The Principal clause	The Absolute Participle Complex
	Перекладається сурядним реченням зі сполучниками: і, і при цьому, а.
The stomatologist put fillings,	his assistant helping him.

THE GERUND ГЕРУНДІЙ

The Gerund is a non-finite form of the verb which has **noun** and **verb** characteristics. Герундій - це безособова форма дієслова, що має властивості **іменника** та **дієслова**.

<i>Forms</i>	<i>Active</i>	<i>Passive</i>
<i>Indefinite</i>	<i>writing / reading</i>	<i>being written / being read</i>

<i>Perfect</i>	<i>having written / having read</i>	<i>having been written / having been read</i>
----------------	---	---

Only Gerund can be used after such verbs:

Тільки герундій вживається після таких дієслів:

- admit – признавати(ся)
- avoid – уникати
- delay – затримувати, відкладати
- deny – заперечувати
- enjoy – діставати задоволення / насолоду
- fancy – уявляти (в окличних реченнях)
- finish – закінчувати
- imagine – уявляти
- involve – утягувати, уплутувати
- mind – бути проти, заперечувати
- postpone – відстрочувати, відкладати
- practise – займатися, вправлятися
- regret – (по)жалкувати, шкодувати
- risk – ризикувати
- stop – припиняти, перестати щось робити
- suggest – пропонувати
- require want, need, – потребувати (герундій після цих трьох дієслів вживається в активному стані з пасивним значенням).

Examples:

- She doesn't mind being examined.
- The tooth needs filling.

The Gerund is used after:

1). some adjectives (кількох прецметників):

- like – схожий
- busy – зайнятий
- worth – вартий

Example:

- The medical news is worth reading.

2). verbs requiring a preposition (дієслів, що вимагають прийменника):

- agree to – погоджуватися
- congratulate smb. on – поздоровляти когось із
- go on / keep on – продовжувати
- leave off / give up – переставати щось робити
- look forward to – дуже хотіти, дуже бажати
- insist on – наполягати на
- object to – заперечувати
- put off – відкладати
- think of (about) – думати, мати ідею
- succeed in – досягти успіху у чому-небудь

Examples:

- Our family congratulated her on passing her exams.
- We are thinking of going to Canada or Australia.

3). prepositions (прийменників):

- of – (відповідає на питання: кого, чого?)
- without – без
- on / after – після
- by – (відповідає на питання: яким чином?)
- before – перед

Example:

- Roman can improve his pronunciation by doing more oral exercises.

The Gerund or the Infinitive can be used after such verbs (герундій або інфінітив можуть вживатися після таких дієслів):

- begin / start – починати
- continue – продовжувати
- forget – забувати
- like – любити, подобатися
- intend – мати намір
- remember – пам'ятати, згадувати
- refuse – відмовлятися

- prefer – надавати перевагу
- propose – (за)пропонувати
- try – намагатися

Examples:

- He likes watching sport games. She likes to learn French.
- We prefer reading to writing. We prefer to read rather than write.

**GERUNDIAL COMPLEX
ГЕРУНДІАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС**

The Gerundial Complex consists of a Noun in the Possessive Case or a Possessive Pronoun which is a subject of the complex and a gerund which is its predicate.

- He insisted on her not eating a lot of candy.
- They are looking forward to our visiting them.
- She thought of his having graduated from the University.

The first part of the complex can also be expressed by a Noun in the Common Case or a Personal Pronoun in the Objective Case.

- I don't like him being invited to the party.

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

(англійська мова)

LEXICAL-GRAMMAR TEST

1. Sam ... for his wallet for hours before he found it.
a) has been searching; b) had searched; c) has been searched; d) had been searching; e) was searching.
2. That piece of art ... by someone very famous.
a) painted; b) is painting; c) was painted; d) has been painted; e) has been painting.
3. We ... go out to dinner, if you like.
a) should; b) could; c) might; d) need; e) had to.
4. You ... report the theft to the police.
a) can't; b) might; c) ought to; d) can; e) needn't.
5. He is ... the cleverest boy in the school.

- a) far; b) by far; c) much; d) as; e) not so.
6. That was ... party I've ever been to.
a) best; b) good; c) better; d) the best; e) a good.
7. I must go ... the Crimea ... summer.
a) for, at; b) at, in; c) for, in; d) to, in; e) to, on.
8. George is at work.. He will stay there ... 5 o'clock.
a) at; b) by; c) till; d) for; e) through
9. I don't remember ... that shop before.
a) see; b) to see; c) seeing; d) being seen; e) for seeing.
10. The teacher made me ... behind after school.
a) to stay; b) stay; c) staying; d) having stayed; e) to staying.
11. If I had a bigger flat, I ... a party.
a) would have; b) will have; c) have; c) will have had; d) would have had.
12. You ... the exam if you had studied more.
a) would pass; b) will pass; c) had passed; d) would have passed; e) passed.
13. ... the bank is closed , what will we do?
a) unless; b) providing; c) supposing; d) considering; e) whereas.
14. She was very tired, ... she couldn't sleep.
a) although; b) despite; c) in spite of; d) besides; e) yet
15. Your teacher will take your recent illness into ... when judging your essay.
a) consider; b) considerable; c) considerate; d) consideration; e) considering.
16. I read the newspapers to keep myself ... about what is happening.
a) inform; b) informant; c) information; d) informative; e) informed.
17. Drug **dealers** have been warned to stay away from the club.
a) pusher; b) cleaner; c) worker; d) user; e) organizer.
18. The factory is regularly **inspected** by a fire-safety officer.
a) gaze; b) check; c) analyze; d) publish; e) inspirit.
19. These socks can be ... to fit any size!
a) stretched ; b) extended; c) spread; d) tightened; e) plenty.
20. One feature of modern day ... is dependence on the computer.
a) company; b) association; c) union; d) society; e) gathering.

21. Prison

- a) forcing people to obey law;
- b) the place where legal matters are decided;
- c) a building that criminals are kept in;
- d) an attorney who prosecutes someone in a court of law;
- e) a place where trials are held.

22. Education

- a) a process of teaching, training and learning, to improve knowledge and develop skills;
- b) familiarity gained by experience;
- c) person who is trained and qualified in legal matters;
- d) a branch of knowledge studied in a school or higher educational establishment;
- e) testing of knowledge or ability.

23. The science or principles of the production, distribution and consumption of goods especially with reference to cost.

- a) government ; b) establishment; c) economics; d) accounting; e) currency.

24. A person who has full rights as a member of a country, either by birth or by being granted such rights.

- a) lawyer; b) member; c) judge; d) citizen; e) inquirer.

The Glastonbury Festival

25. When the writer arrived at the festival, she

- A. was afraid she might not enjoy it.
- B. had to walk across muddy fields.
- C. was wearing wellington boots.
- D. was shocked by the toilets.
- E. was sure everything would be OK.

26. The organization of the festival

- A. is managed by Michael Eavis alone.
- B. is very easy to control.
- C. takes just a few days in the summer.
- D. is completely controlled by a music company.
- E. is difficult due to the size of the project.

27. What impression did the writer get walking round the festival?

- A. There was too much food on sale.
- B. It was a very theatrical festival.
- C. It was easy to get lost on the site.

- D. There was lots to see and do.
- E. It was too boring.

28. The writer uses the phrase 'from every imaginable walk of life' (line 39) to show
- A. the lively way people at the festival behaved.
 - B. what activities people were doing at the festival.
 - C. there was a wide variety of people at the festival.
 - D. how many people she had met at the dance village.
 - E. different tastes of people she met.
29. The flooding didn't affect the writer as much as some people because
- A. her tent didn't let any water in.
 - B. she had set up her tent on a hill.
 - C. she didn't mind wearing damp clothes.
 - D. the organizers were good at their job.
 - E. she had left before it started.
30. What complaint did the writer have about the performances at the festival?
- A. She didn't manage to see some performances.
 - B. She became tired from running around the site.
 - C. There was too much music on at the festival.
 - D. It wasn't possible to see a full performance.
 - E. There were only a few performances.

You are going to read an article about a music festival. For questions **1-6**, choose the answer (**A, B, C, D, E**) which you think fits best according to the text. Mark your answers on the separate answer sheet.

The Glastonbury Festival

Entering the already crowded festival site, I was a little uneasy. I'd heard discouraging tales of muddy fields, shocking toilet facilities and not being able to find your tent among so many others exactly the same as yours. I had, of course, tried to prepare for every eventuality. In my rucksack were a brightly coloured flag to raise above my tent so I could find it easily, bright green Wellington boots and - just in case the sun did come out - some suncream. As it turned out, all of them proved to be very useful.

The three-day Glastonbury Festival of Contemporary Performing Arts, held on Worthy Farm in Somerset every June, is the largest open-air music festival in the world. The festival grew from humble beginnings in 1970 into the massive event it is today. The main organizer of the festival is the farm's owner, Michael Eavis, who started it all up because he likes music, and he still makes the final choice of which

big-name bands will appear. Over 100,000 tickets were sold this year, which is a lot of organization for one farmer. (In fact he does hire a music promotion organization to help him sort out all the complications of running such a huge festival, so he isn't quite all on his own.)

But it's not just music at the festival. As I wandered about the site, looking for somewhere to pitch my tent, I realized that this was, indeed, a festival of performing arts. There were theatre tents, dance performances, jugglers and j mime artists all over the site. You certainly wouldn't starve in this place, either. I'd never seen so many food stalls in my life. Whether you prefer Thai, Indian and African, to mention just a few, or even good old English staples such as jacket potatoes, there was something for everyone.

After a pleasant evening of meeting people *line 39* from every imaginable walk of life arid the night away at the dance village, I awoke to the sounds of thunder and lightning. The downpour only lasted a couple of hours, but it was still one of the worst rainstorms of the past 100 years. I was one of the lucky ones. Although my tent leaked a bit and my clothing was damper than I would have liked, at least I was on high ground. Some poor souls who had camped further down the hill had to try to retrieve whatever belongings they could from tents submerged under four feet of water. The organisers did an efficient job of mopping up most of the water fairly quickly, but there was no escaping the mud. Festival-goers didn't let that dampen their spirits in the least, though, and thanks to my green wellies, nor did I.

The famous Pyramid Stage had its usual lineup of great bands and there were plenty of big names playing on the Other Stage, too. In fact, there are so many stages, with so many different types of music and things going on, that it can be really difficult getting to see and do everything you want to. I found myself running from one venue to the next, trying to catch at least part of my favourite acts, and still missed a few altogether.

Then it was all over, and I had to pack up my mud-caked belongings and head back to the real world again. It had been a pleasant surprise to discover that 100,000 people crammed into muddy fields in basic conditions (the stories I'd been told about the toilets were true) can still manage to have the time of their lives. Tickets aren't cheap, but since over £1 million in proceeds from the festival goes to charity, it would be childish to complain. I left clutching the handcrafted souvenirs bought from various stalls, and with a warm, happy feeling that I'm sure is shared by anyone who has experienced the magic of the Glastonbury Festival.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барановська Т.В. Граматика англійської мови. Збірник вправ. – К.: ТОВ «ВП Логос», 2004.
2. Бех П.О., Биркун Л.В. Англійська мова. Самовчитель. – К.: Либідь, 1995.
3. Верба Г.В., Верба Л.Г. Довідник з граматики англійської мови. – К., 1995.
4. Голицинський Ю. Граматика англійської мови: Збірник вправ. - К.: Фірма «ІНКОС», 2002.
5. Зеленська О.П. Корективний курс з фонетики англійської мови. –К.,

1994.

6. *Зеленська О.П.* English for Law and Law Enforcement Students. – К., 2005.
7. *Купрієвич О.* Англійська мова для юристів. – К.: Видавничий дім «Юридична книга», 2001.
8. *Куліш Л.Ю. et al.* Прискорений курс англійської мови. – К.: Вища освіта, 1993.
9. *Лапогонова Н.А., Сасенко Т.І.* Українсько-англійський розмовник. – К., 1994.
10. *Левчук Л.Г., Штойко Я.Л.* Українсько-англійський розмовник. – К., 1988.
11. *Мусик Л.В.* Українська-англійський словник правничих термінів. - К.: Юрінком Інтер, 1999.
12. *Charles Boyle, Ileana Chersan.* English for Law Enforcement. – Macmillan. – 2009. (with self-study CD-ROM).
13. *McCarthy M., O'Dell F.* English Vocabulary in Use. – Cambridge, 1997.
14. *Murphy R.* English Grammar in Use. – Cambridge, 1995.
15. *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English.* – Oxford, 1992.

3.2. Французька мова

РІД ІМЕННИКІВ (*LE GENRE DES NOMS*)

1. Рід деяких іменників визначається за допомогою артикля (un élève - une élève; un artiste - une artiste).
2. Жіночий рід утворюється з додаванням -e німого до іменника чоловічого роду.
3. Іменники, що закінчуються на голосний, змінюються тільки в написанні (un ami - une amie).
4. У написанні й у вимові змінюються:
 - а) іменники, які в чоловічому роді закінчуються на приголосний, що не вимовляється (un étudiant - une étudiante);
 - б) іменники, що закінчуються в чоловічому роді на -f, -x, змінюють кінцевий приголосний у жіночому роді на -ve, -se (un veuf - une veuve; un éroux - une épouse);
 - в) іменники, що закінчуються в чоловічому роді на -ег, -іег, змінюють -e на -é, закрите [e] стає відкритим [ε], кінцевий приголосний вимовляється (un berger - une bergère; un écolier - une écolière);
 - г) іменники, що в чоловічому роді закінчуються на носовий голосний, у жіночому роді змінюють його на чистий (le cousin-la cousine; le partisan-la partisane).
5. Жіночий рід деяких іменників утворюється за допомогою різних суфіксів у чоловічому роді суфікс -eur, -teur, утворюють жіночий рід за допомогою -euse, -trice (un danseur-une danseuse; un menteur-une menteuse).
6. Деякі іменники утворюють жіночий рід за допомогою суфікса -esse (le maître-la maîtresse; le poète-la poëtesse).

ЧИСЛО ІМЕННИКІВ (LE NOMBRE DES NOMS)

1. Іменник має два числа: однину (le singulier) і множину (le pluriel).
2. Множина іменників утворюється, як правило, додаванням -s до форми однини (une table-des tables; un étudiant-des étudiants).
3. За допомогою -s утворюється множина іменників, які закінчуються в однині на -ou (un trou-des trous; un cou-des cous).
4. Іменники на -ou мають -x у множині (un chou-des choux; un genou-des genoux).
5. Іменники на -ail мають -s у множині (un détail-des détails; un éventail-des ventails).
6. Іменники на -ail утворюють множину за допомогою -aux (un bail-des baux; un corail-des coraux).
7. Іменники, що закінчуються в однині на -al, мають -aux у множині (un journal-des journaux; un canal-des canaux).
8. Іменники на -al утворюють множину за допомогою -s (un bal-des bals; un carnaval-des carnivals).
9. Іменники на -au, -eau, -eu мають -x у множині (un pouau-des pouaux; un chapeau-des chapeaux).
10. Іменники на -s, -x, -z не змінюються в множині (un fils-des fils; une noix-des noix; un nez-des nez).

ОЗНАЧЕНИЙ АРТИКЛЬ (L'ARTICLE DÉFINI)

1. Означений артикль має такі форми: чоловічий рід – однина (le, l'), множина (les); жіночий рід – однина (la, l'), множина (les); (le garçon-les garçons; la fillette-les fillettes).
2. Скорочена форма артикля (l') називається **article élidé**.
3. Означений артикль le, les зливається з прийменниками à і de й утворює форми, які називаються article contracté (злитий артикль); (однина - à + le = au; de + le = du, Il pense au voyage. Le livre du père.; множина - à + les = aux; de + les = des, Il pense aux vacances. Les livres des garçons.).
4. Означений артикль вказує на визначеність іменника, ставиться:
 - а) перед іменниками, вжитими в загальному значенні (L'avion est très pratique. Le travail est nécessaire à l'homme);
 - б) перед іменниками, що означають предмети, відомі співрозмовникам, або мають означення, яке їх пояснює: предмет може бути (а) єдиним у своєму роді, (б) він може визначатися контекстом або (в) мати означення, яке вказує, про який саме предмет іде мова: (а) Le ciel est gris aujourd'hui. б) J'ai acheté un livre. в) C'est le cahier de Pierre.).
5. Означений артикль може вживатися в значенні займенникових прикметників і мати значення:
 - а) вказівного прикметника (Passez-moi le sel (ce sel); Je reviens à

l'instant (à cet instant));

б) присвійного прикметника (J'ai maie à la tête (à ma tête); Il m'a tendu la main (sa main));

в) прикметника chaque (Je reste chez moi le jeudi (chaque jeudi));

г) прикметника quel в окличних реченнях (Les beaux enfants! (Quels beaux enfants!)).

6. Означений артикль вживається в словосполученнях, утворених за допомогою дієслів avoir, faire, prendre, mettre: avoir le temps, faire la chambre, prendre le métro, mettre le couvert.

7. Неозначений артикль має такі форми: чоловічий рід – одиниця (un), множина (des); жіночий рід – одиниця (une), множина (des); (un garçon-des garçons; une fillette-des fillettes).

8. Неозначений артикль вказує на невизначеність злічуваних іменників і вживається:

а) перед іменниками, що означають невідомий або недостатньо визначений предмет (J'ai acheté un livre. Il m'a apporté un livre intéressant);

б) для позначення класу, до якого належить предмет (C'est un cahier. Le fer est un métal); в) для вираження точної кількості предметів (un, une) або невизначеної кількості предметів (des) (J'ai acheté un cahier et deux crayons. J'ai des cahiers et des crayons).

9. Неозначений артикль вживається також перед іменниками, які супроводжуються означеннями, що конкретизують предмет, виділяють певні його ознаки (Nous luttons pour une paix solide et durable).

РІД ПРИКМЕТНИКІВ (LE GENRE DES ADJECTIFS)

1. Прикметники, які закінчуються в чоловічому роді на -е німе, не змінюються в жіночому роді: (un jeune homme-une jeune fille; un texte facile-une regie facile).

2. Змінюються у написанні:

а) прикметники, які закінчуються на голосний: (un crayon bleu, une narpe bleue);

б) прикметники, які закінчуються на приголосний, що вимовляється (un livre cher, une auto chère);

в) прикметники на -el, -eil подвоюють -l: (un homme cruel, une femme cruelle);

г) прикметники на -с мають у жіночому роді форми: (public-publique; caduc-caduque).

3. При додаванні -е німого в жіночому роді кінцевий приголосний вимовляється: (petit-petite; plat-plate).

4. Особливості прикметників в утворенні жіночого роду:

а) прикметники на -ег приймають у жіночому роді accent grave (è) (dernier-dernière; léger-légère);

б) у прикметниках, які закінчуються в чоловічому роді на носовий голосний, у жіночому роді носовий голосний переходить у чистий, а -n у

написанні подвоюється (bon-bonne; ancien-ancienne, але fin-fine; brun-brune);

в) прикметники на -et подвоюють -t (cadet-cadette; net-nette, але complet-complète; concret-concrète);

г) прикметники на -ot подвоюють -t (sot-sotte; vieillot-vieillotte, але idiot-idiote);

д) деякі прикметники на -s подвоюють цей приголосний у жіночому роді: (bas-basse; las-lasse, але français-française; gris-grise);

е) більшість прикметників на -x змінюють -x на -s (heureux-heureuse; laborieux-laborieuse, але doux-douce; roux-rousse);

є) прийменники на -f змінюють у жіночому роді -f на -v (actif -active; bref-brève).

5. Дві форми чоловічого роду прикметників:

1) Перша форма вживається перед іменниками, які починаються з приголосного або h придихового (aspiré);

2) друга - перед іменниками, які починаються з голосного або h німого (muet), служить для утворення форми жіночого роду, приголосний l при цьому подвоюється (чоловічий рід - un beau livre, un bel enfant; жіночий рід - une belle poésie).

ЧИСЛО ПРИКМЕТНИКІВ (LE NOMBRE DES ADJECTIFS)

1. Множина прикметників утворюється додаванням -s німого до форми однини (un grand arbre-de grands arbres; une table ronde-des tables rondes).

2. Прикметники, які в однині закінчуються на -s, -x не змінюються у множині: (un manteau gris-des manteaux gris; un homme heureux-des hommes heureux).

3. Прикметники на -ai мають -aux у множині (un regard amical-des regards amicaux; le problème principal-les problèmes principaux, але un combat naval-des combats navals; un jour fatal-des jours fatals).

4. Прикметники beau, nouveau приймають -x у множині (un beau livre-de beaux livres; un nouveau problème-de nouveaux problèmes).

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИКМЕТНИКІВ (LES DEGRÉS DE COMPARAISON DES ADJECTIFS)

Якісні прикметники мають ступені порівняння, що утворюють ступені порівняння за допомогою прислівників, які ставляться перед прикметником, сам прикметник форму не змінює.

Розрізняють три ступені порівняння: звичайний (le positif), вищий (le comparatif) і найвищий (le superlatif).

Вищий ступінь утворюється за допомогою прислівника plus (для вираження більш високої міри якості), moins (для вираження нижчої міри якості), aussi (для вираження однакової міри якості). Друга частина порівняння приєднується до першої за допомогою сполучника que. (Pierre est plus grand que Paul. Paul est moins grand que Pierre. Henri est aussi grand que Pierre).

Найвищий ступінь утворюється поєднанням прикметника у вищому ступені з означеним артиклем (Nicolas est le plus grand des trois. Paul est le mains grand des trois. Ils sont les plus grands dans la classe).

Прикметники bon, mauvais, petit мають особливі форми ступенів порівняння:

- а) **bon** - вищий ступінь meilleur, найвищий ступінь le (la) meilleur (e);
- б) **mauvais** - вищий ступінь plus mauvais; pire, найвищий ступінь le (la) plus mauvais (e); le (la) pire;
- в) **petit** - вищий ступінь plus petit; moindre, найвищий ступінь le (la) plus petit (e); le (la) moindre.

ВКАЗІВНІ ПРИКМЕТНИКИ (LES ADJECTIFS DÉMONSTRATIFS)

Вказівні прикметники мають такі форми:

- а) однина – чоловічий рід (ce, cet), жіночий рід (cette);
- б) множина для обох родів (ces).

Форма cet вживається перед іменниками, які починаються з голосного або німого (ce livre, ces livres, cette table, ces tables, ce héros, ces héros, cette héroïne, ces héroïnes).

Вказівні прикметники можуть підсилюватися частками ci та là, які на письмі приєднуються до іменника за допомогою дефіса. Форма з ci позначає більш близький предмет, форма з là — предмет більш віддалений. Ця відмінність виявляється лише при зіставленні предметів (Ce livre-ci est intéressant, ce livre-là n'est pas Intéressant. Ця книга цікава, та книга нецікава).

Якщо предмети не зіставляються, то форми з ci та là рівнозначні (Ce garçon-là est toujours en retard. Цей хлопчик завжди запізнюється).

ПРИСВІЙНІ ПРИКМЕТНИКИ (LES ADJECTIFS POSSESSIFS)

1. Присвійні прикметники мають такі форми:

а) один предмет – жіночий рід (ma, ta, sa), чоловічий рід (mon; ton; son), для обох родів (mes; tes; ses);

б) багато предметів - жіночий рід (notre, votre, leur), чоловічий рід (notre; votre; leur), для обох родів (nos; vos; leurs).

2. Присвійні прикметники узгоджуються в особі та числі з іменником, який позначає власника, і в роді та числі з іменником, що позначає предмет, яким володіють (Je lis mon livre (mes livres). Tu lis ton lime (tes livres). Il lit son livre (ses livres). Nous lisons notre livre (nos livres). Vous lisez votre livre (vos livres). Us lisent leur livre (leurs livres)).

3. Перед іменниками жіночого роду, які починаються з голосного або h німого, вживаються форми mon, ton, son (mon idée, ton histoire).

ЧИСЛІВНИК (LE NOM DE NOMBRE)

1. Числівники поділяються на дві групи за характером вживання: порядкові

і кількісні:

а) кількісні числівники (les noms de nombre cardinaux) означають абстрактне число або кількість предметів (un, deux, trente, cent, mille, deux livres, trente cahiers, cent roubles);

б) порядкові числівники (les noms de nombre ordinaux) вказують на порядок предметів при лічбі (le trentième jour, le centième anniversaire).

2. Кількісні числівники мають такі форми (0 zéro, 1 un, 2 deux, 3 trois, 4 quatre, 5 cinq, 6 six, 7 sept, 8 huit, 9 neuf, 10 dix).

3. За формою числівники бувають: прості і складні.

а) простими є числівники від 0 до 16, десятки від 20 до 60, числа 100, 1000.

б) складні числівники утворюються з простих на основі чисел 10, 20 (dix-sept, dix-huit, quatre-vingts, quatre-vingt-dix).

4. Одиниця і 11 у складних числівниках приєднуються за допомогою сполучника et від 20 до 80 (vingt et un, soixante et onze).

5. Після 80 — без сполучника (quatre-vingt-un, cent un, mille un). Кількісні числівники не змінюються за винятком un — une (un livre, une table).

6. Vingt і cent приймають у множині –s (quatre-vingts, deux cents), але якщо після них стоїть інший числівник, то s не пишеться (quatre-vingt-trois, deux cent cinq).

7. Million, milliard завжди мають s у множині. Додаток приєднується до них за допомогою прийменника de (trois millions de livres, deux milliards d'habitants).

8. Mille ніколи не має s, додаток приєднується до нього без прийменника (deux mille livres).

9. Вимова числівників cinq, six, huit, dix, vingt:

а) перед іменниками, які починаються на приголосний, кінцевий приголосний числівника не вимовляється (cinq maisons [semɛz], six cahiers [sikajɛ], vingt pages [vɛpa:]);

б) перед паузою кінцевий приголосний завжди є глухим (ils sont six [sis], page cinq [sɛ:k], page dix [disj], page sept [sɛt], page neuf [nɛf], page huit [itl]);

в) перед іменниками, які починаються на голосний, має місце зв'язування (liaison) кінцевого приголосного числівника, причому в числівниках cinq, sept, huit, vingt кінцевий приголосний є глухим: cinq heures [sɛkoɛ:r], huit ans [itã], sept hommes [sɛt m], vingt élèves [vɛtɛlɛ:v], а в числівниках six, dix дзвінким (six élèves [sizeɛ:v], dix ans [dizã]).

10. У числівника neuf кінцеве f є дзвінким тільки перед an і heure (I neuf ans [noevã], neuf heures [noevɔɛ:r]).

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (LES PRONOMS PERSONNELS)

1. У французькій мові особові займенники поділяються на самостійні (les pronoms personnels indépendants) і несамостійні (придієсловні), які завжди приєднуються до дієслова (les pronoms personnels conjoints).

2. Особові самостійні займенники вживаються у функціях:

а) підмета, якщо в реченні є кілька підметів (Lui et toi, vous irez demain à

la bibliothèque);

б) додатка, якщо в реченні є кілька додатків прямих або непрямих (Je vi hier toi et lui. J'ai donné ce livre à toi et à lui);

в) додатка з різними прийменниками, якщо мова йде про особи (Je pense à lui. Elle s'intéresse à eux);

г) самотійного речення (- Qui parle? - Moi);

д) другої частини порівняння (Il est plus fort que moi).

3. Особові несамотійні займенники вживаються при дієслові і виконують функцію підмета, прямого або непрямого додатка.

4. Займенник-підмет стоїть безпосередньо перед дієсловом у стверджувальній формі, може відокремлюватися від дієслова тільки запереченням *ne* або знайменником-додатком (Je marche. Je ne marche pas).

5. У питальному реченні займенник-підмет стоїть після дієслова (Lis-tu? Lit-il?). Займенник *il* може вживатися з безособовими дієсловами. Він не вказує на конкретну особу або предмет, а утворює безособові звороти, що означають явища природи, час (Il pleut. Il gèle. Il est deux heures).

6. До особових несамотійних займенників, що виконують функцію підмета, належить неозначений займенник *on*, який завжди вказує на якусь особу (On s'est mis à table. Вони (ми) сіли за стіл).

7. Займенники-додатки стоять між підметом і дієсловом-присудком (Je le vois. Je lui parle).

8. Якщо при дієслові є два займенники-додатки, прямий і непрямий, то спочатку ставляться займенники 1-ої та 2-ої особи, потім 3-ої особи (Il me le dit. Il nous le dit.; Je te le dis. Je vous le dis.)

9. У заперечному реченні *ne* ставиться після підмета (Je ne le lui dis pas. Il ne vous le dit pas.).

10. У питальних реченнях займенники-додатки зберігають своє місце і порядок перед дієсловом (Vous le dit-il? Ne vous le dit-il pas?).

11. Якщо інфінітив стоїть після дієслів *faire, laisser, voir, regarder, entendre, écouter, sentir, envoyer*, то займенники-додатки ставляться не перед інфінітивом, а перед вказаними дієсловами (Elle le fait parler. Elle nous laisse partir.; Je le vois venir. On les envoie travailler.).

12. У стверджувальній формі наказового способу обидва займенники-додатки ставляться після дієслова, спочатку прямий додаток, потім непрямий, форма *me* замінюється на *moi* (Donnez-le-moi. Donnez-le-nous.; Donnez-le-lui. Donnez-le-Leur.)

АДВЕРБІАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ EN TA Y (LES PRONOMS ADVERBIAUX EN et Y)

1. Адвербіальні займенники *en, y* тісно прилягають до особових займенників і є особливими формами несамотійних займенників-додатків.

2. *En* за своїм походженням є прислівником, що означає “звідти” (Il va à l'école à huit heures et il en revient à midi.).

3. *En* може бути займенником і замінює:

а) іменник з прийменником *de* (- Etes-vous content de votre travail? -

Oui, j'en suis content);

б) іменник з частковим артиклем (-Avez-vous acheté du pain? - J'en ai acheté);

в) іменник з неозначеним артиклем (- Avez-vous un bon manuel de français? - Oui, j'en ai un.- Et moi, je n'en ai pas.)

г) іменник, якому передує слово, що означає кількість (- Combien de livres français avez-vous? - J'en ai beaucoup.).

4. У за своїм походженням є прислівником, що означає тут, там, туди (- Allez-vous à l'école? - Nous y allons.).

1. У може бути також займенником. Він замінює іменник або займенник з прийменником à (- Pensez-vous à vos examens? - Nous y pensons.).

2. У вживається лише в тому випадку, коли мова йде про предмети, якщо ж мова йде про особи, то вживається самотійний особовий займенник 3-ої особи з прийменником à (-Pensez-vous à vos amis? - Sans doute, nous pensons à eux.).

3. En, у ставляться безпосередньо перед дієсловом (- As-tu acheté du pain? - J'en ai acheté.).

4. Якщо дієслово вживається одночасно з двома займенниками, то у ставиться перед en (-Y a-t-il beaucoup de monde ici? - Oui, il y en a beaucoup.).

5. У стверджувальній формі наказового способу en, у ставляться після дієслова (Voici des pommes. Manges-en. Les examens approchent. Penses-y.).

6. У заперечній формі наказового способу en, у ставиться перед дієсловом (N'en mange pas. N'y pense pas.).

ПИТАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ (LES PRONOMS INTERROGATES)

1. Питальні займенники мають форми прості (qui, que, quoi) і складні (lequel, laquelle, lesquels, lesquelles).

2. Qui позначає лише особи і вживається як:

а) підмет: Qui est venu?

б) іменна частина присудка: Qui est-il?

в) прямий додаток: Qui cherchez-vous?

г) непрямий додаток: A qui pensez-vous?

3. Que позначає лише предмети і вживається як прямий додаток (Que faites-vous?).

4. Quoi позначає лише предмети і вживається як непрямий додаток (A quoi pensez-vous?).

5. Складні займенники вживаються тоді, коли мова йде про вибір серед багатьох осіб або предметів (Auquel de ces trois garçons avez-vous donné votre livre? Lequel de ces deux livres voulez-vous prendre?).

6. Питальні звороти широко вживаються в розмовній мові, тому що дозволяють уникати інверсії.

7. Питальні звороти вживаються як підмет і прямий додаток, позначають особи і предмети:

а) підмет – для осіб (Qui est-ce qui?), для предметів (Qu'est-ce qui?);

б) прямий додаток – для осіб (Qui est-ce que?), для предметів (Qu'est-ce que?).

ТЕПЕРІШНІЙ ЧАС (INDICATIF PRÉSENT)

1. Дієслова першої групи в présent мають закінчення: -e, -es, -e, -ons, -ez, -ent (je parle, nous parlons, tu parles, vous parlez, il parle, ils parlent).

2. Дієслова типу lever (metier, peser) замінюють випадний е на відкритий è перед складом, що має е німе (je lève, tu lèves, nous levons, vous levez, il lève, ils lèvent).

3. Дієслова на -over, -uyer, -ayer змінюють у на і перед е німим (je nettoie, nous nettoions, tu nettoies, vous nettoyez, il nettoie, ils nettoient).

4. Дієслова на -eler, -eter подвоюють приголосний перед німим е, а замість е випадного вимовляється е відкрите [ɛ] (j'appelle, tu appelles, il appelle, nous appelons, vous appelez, ils appellent).

5. Дієслова на -cer мають ç перед о (je commence, nous commençons, tu commences, vous commencez, il commence, ils commencent).

6. Дієслова другої групи мають в present закінчення -s, -s, -t, -ons, -ez, -ent (je finis, nous finissons, vous finissez, il finit, ils finissent).

7. Більшість дієслів третьої групи мають в présent закінчення -s, -s, -t, -ons, -ez, -ent (je pars, il part, nous partons, vous partez, ils partent).

8. Présent вживається для позначення:

а) дії, що відбувається в момент мовлення (Pierre fait son devoir. Ils vont au cinéma.);

б) явища постійного характеру (La Terre tourne autour du soleil. La neige est blanche.);

в) дії звичайної або повторюваної (Je me lève toujours à sept heures du matin. Chaque jours ils vont à l'école.);

г) дії майбутньої (Nous partons demain.).

МИНУЛИЙ ЗАКІНЧЕНИЙ ЧАС (PASSÉ COMPOSÉ)

1. Минулий закінчений час утворюється за допомогою допоміжного дієслова avoir або être в теперішньому часі і participe passé відмінюваного дієслова (J'ai lu, nous avons lu, tu as lu, vous avez lu, il a lu, ils ont lu, elle a lu, elles ont lu).

2. З дієсловом être відмінюються неперехідні дієслова (aller - йти; rester - залишатися; entrer - входити; monter - підніматися).

3. З дієсловом être відмінюються займенникові дієслова (se laver, s'habiller, se peigner).

4. Participe passé дієслів, що відмінюються з être, узгоджується з підметом в роді та числі (je suis venu(e), tu es venu(e), il est venu, elle est venue, nous sommes venus(es), vous êtes venus(es), ils sont venus, elles sont venues).

5. Минулий закінчений час вживається для позначення:

а) минулої дії, обмеженої в часі (Il a déjà passé ses examens. Elle est partie (hier));

б) минулої дії, що передує іншій дії, вираженій формою present (Nous savons qu'il a passé ses examens. Nous savons qu'elle est partie hier.)

6. Минулий закінчений час вживається в розмовній мові, в листуванні, в газетних повідомленнях, у наукових працях.

МИНУЛИЙ НЕЗАКІНЧЕНИЙ ЧАС (IMPARFAIT)

1. Минулий незакінчений час утворюється від основи 1-ї особи множини *indicatif présent* і закінчень *-ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient* для дієслів всіх трьох груп ((*nous*) *chant(ons)*, *je chantais*, *tu chantais*, *il chantait*, *nous chantions*, *vous chantiez*, *ils chantaient*).

2. Минулий незакінчений час вживається для позначення:

а) минулої дії, необмеженої в часі (*Il habitait alors* Куїв, (дія тривала); *Chaque jour il se levait tôt* (дія звичайна, повторювана); *Il faisait froid. Le ciel était gris* (опис);

б) дії одночасної з іншою минулою дією (*Il a dit qu'il voulait me parler. Je savais qu'il apprenait le français. Je lisais pendant que mon ami écrivait.*).

ДАВНОМИНУЛИЙ ЧАС (PLUS-QUE-PARFAIT)

1. Давноминулий час утворюється за допомогою допоміжного дієслова *avoir* або *être* в *imparfait* і *participe passé* відмінюваного дієслова (*lire, j'avais lu, tu avais lu, il avait lu, elle avait lu, nous avions lu, vous aviez lu, ils avaient lu, elles avaient lu*).

2. Давноминулий час вживається для позначення минулої дії, що передує іншій минулій дії (*Il m'a dit qu'il avait déjà lu ce livre. Elle lisait le livre qu'elle avait acheté hier.*).

МАЙБУТНІЙ ЧАС (FUTUR SIMPLE)

1. Майбутній час утворюється шляхом додавання до інфінітива закінчень *-ai, -as, -a, -ons, -ez, -ont* (*parler, je parlerai, tu parleras, il parlera, nous parlerons, vous parlerez, ils parleront*).

2. Ряд дієслів третьої груп мають в *futur simple* особливу форму:

а) *avoir* (*j'aurai, tu auras, il aura, nous aurons, vous aurez, ils auront*);

б) *être* (*je serai, tu seras, il sera, nous serons, vous serez, ils seront*);

в) *aller* (*j'irai, tu iras, il ira, nous irons, vous irez, ils iront*);

г) *venir* (*je viendrai, tu viendras, il viendra, nous viendrons, vous viendrez, ils viendront*);

д) *pouvoir* (*je pourrai, tu pourras, il pourra, nous pourrons, vous pourrez, ils pourront*);

е) *vouloir* (*je voudrai, tu voudras, il voudra, nous voudrons, vous voudrez, ils voudront*);

є) *savoir* (*je saurai, tu sauras, il saura, nous saurons, vous saurez, ils sauront*).

3. Майбутній час вживається для позначення дії майбутньої відносно моменту мовлення (*Il viendra vous voir demain. Je sais qu'il viendra vous voir*).

demain.).

4. Майбутній час може виражати також наказ, вимогу (Demain tu m'apporteras mon manuel.).

УЗГОДЖЕННЯ ЧАСІВ (LA CONCORDANCE DES TEMPS)

1. У французькій мові, на відміну від української, вибір часової форми в підрядному реченні залежить від часової форми, вжитої в головному реченні, така залежність називається узгодженням часів.

2. План теперішнього, підрядне речення:

а) Présent - présent (одночасність); passé composé (передування); futur simple (наступність);

б) Je sais - qu'il part (іде); qu'il est parti (поїхав); qu'il partira (поїде);

3. План минулого, підрядне речення:

а) Imparfait - imparfait (одночасність);

б) Passé composé - plus-que-parfait (передування);

в) Passé simple - futur dans le passé (наступність);

г) Je savais - qu'il partait (іде);

д) J'ai appris - qu'il était parti (поїхав);

е) J'apprends - qu'il partirait (поїде).

TEMPS IMMÉDIATS

1. Temps immédiats - це конструкції, утворені за допомогою напівдопоміжних дієслів aller та venir та інфінітива основного дієслова.

2. Futur immédiat утворюється за допомогою дієслова aller в présent та інфінітива, вживається для позначення майбутньої дії, дуже близької до моменту мовлення (Il va partir. Je sais qu'il va partir. Він зараз поїде.).

3. Futur immédiat dans le passé утворюється за допомогою дієслова aller в imparfait та інфінітива і вживається для позначення близької майбутньої дії в плані минулого (Je savais qu'il allait partir.)

PASSÉ IMMÉDIAT

1) présent та інфінітива з прийменником de і вживається для позначення дії, яка щойно відбулася (Il vient de partir. Je sais qu'il vient de partir. Він тільки-що поїхав).

2) Passé immédiat dans le passé утворюється за допомогою дієслова venir в imparfait та інфінітива з прийменником de і вживається для позначення минулої дії, що безпосередньо передує іншій минулій дії (Je savais qu'il venait de partir).

НАКАЗОВИЙ СПОСІБ

(LE MODE IMPÉRATIF)

1. Le mode impératif (наказовий спосіб) виражає наказ, прохання, пораду, заборону і має дві форми: просту (impératif présent) і складну (impératif passé).
2. Impératif présent утворюється від 2-ї особи однини, 1-ї та 2-ї особи множини indicatif présent відкиданням особових займенників-підметів:
 - а) Indicatif présent - tu parles, nous parlons, vous parlez;
 - б) Impératif présent – parle, parlons, parlez;
 - в) Indicatif présent - tu lis, nous lisons, vous lisez;
 - г) Impératif présent - lis, lisons, lisez.
3. У займенникових дієсловах займенники-додатки ставляться післядієслова, форма *te* замінюється формою *toi* (tu te, lèves, lève-toi).
4. Дієслова першої групи і дієслово *aller* у 2-ій особі однини в *impératif présent* не мають закінчення *-s*, але якщо після дієслова стоїть займенник *en* або *y*, закінчення *-s* додається (Parle de ce film! Parles-en! Pense à ton examen! Penses-y! Va à l'école! Vas-y!).
5. Особливу форму в (*impératif présent*) мають дієслова:
 - а) avoir - aie, ayons, ayez;
 - б) être - sois, soyons, soyez;
 - в) savoir - sache, sachez, sachez;
 - г) vouloir - veuille, veuillez.
6. Складна форма (*impératif passé*) підкреслює обов'язкове виконання наказу і вживається рідко (Sois levé à six heures! Встань о шостій годині!).

УМОВНИЙ СПОСІБ (LE MODE CONDITIONNEL)

1. Le mode conditionnel (умовний спосіб) позначає дію, можливу за певних умов.
2. Conditionnel має дві часові форми: conditionnel présent і conditionnel passé.
3. Conditionnel présent має таку саму форму, як futur dans le passé і futur antérieur dans le passé.
4. Conditionnel présent вживається для позначення дії, що за певних умов могла б відбутися в теперішньому чи майбутньому, і виражає дію, що за певних умов могла б відбутися в минулому, але не відбулася через відсутність цих умов.
5. Умова виражається підрядним реченням (Il viendrait aujourd'hui ou demain s'il avait le temps. Він прийшов би сьогодні або завтра, якби у нього був час. Il serait venu hier s'il avait eu le temps. Він прийшов би вчора, якби у нього був час.)
6. Conditionnel вживається в головному реченні. В підрядному умовному реченні вживаються часові форми індикатива.

LE MODE SUBJONCTIF

1. Le mode subjonctif виражає бажану, сумнівну, необхідну дію, що має відбутися згідно чийогось наказу, прохання.

2. Subjonctif має чотири часові форми: subjonctif présent, subjonctif passé, subjonctif imparfait, subjonctif plus-que-parfait.

3. Subjonctif présent утворюється від основи 3-ї особи множини indicatif présent за допомогою закінчень -e, -es, -e, -ions, -iez, -ent (Ils parlent, que je parle, que tu parles, qu'il parle, que nous parlions, que vous parliez, qu'ils parlent).

4. Subjonctif passé утворюється за допомогою допоміжного дієслова avoir або être в subjonctif présent і participe passé відмінюваного дієслова (que j'ai parlé, que tu aies parlé, qu'il ait parlé, qu'elle ait parlé, que nous ayons parlé, que vous ayez parlé, qu'ils aient parlé, qu'elles aient parlé).

SUBJONCTIF

1. Subjonctif вживається головним чином у підрядних реченнях додаткових, означальних, обставинних.

1. Subjonctif présent виражає одночасну або наступну дію, subjonctif passé - попередню дію.

2. Вживання subjonctif у підрядних додаткових реченнях залежить від значення дієслова головного речення.

3. Дієслова, що виражають волю (прохання, вимогу, необхідність, заборону), почуття (задоволення, незадоволення, жаль, сором, страх), сумнів, думку, заперечення, вимагають вживання subjonctif у підрядних додаткових реченнях.

4. Основні дієслова, що виражають волю (vouloir - хотіти, recommander - радити, désirer - бажати, insister - наполягати, ordonner - наказувати, dire - сказати, щоб, demander - просити, écrire - написати, щоб; permettre - дозволяти, téléphoner - подзвонити, щоб; défendre - забороняти, crier - крикнути, щоб; Je veux qu'il vienne demain - Я хочу, щоб він прийшов завтра).

5. Основні дієслова і дієслівні словосполучення, що виражають почуття:

(se réjouir - радіти, être content - бути задоволеним, être heureux - бути щасливим, être désolé - бути засмученим, se fâcher - сердитися, se plaindre - скаржитися, s'étonner - дивуватися, être étonné - бути здивованим, avoir honte - соромитися, avoir peur, craindre - боятися, Je suis content qu'il vienne nous voir. Я задоволений, що він іде до нас).

7. Основні дієслова, що виражають сумнів, непевність, заперечення (douter - сумніватися, nier - заперечувати, contester - заперечувати, ignorer - не знати), а також вжиті в заперечній або питальній формі дієслова (croire - вважати, affirmer - стверджувати, penser - думати, être sûr - бути впевненим, Je doute qu'il tienne sa parole. Я сумніваюсь, що він дотримається свого слова)

8. Subjonctif вживається в підрядних додаткових реченнях після безособових зворотів (Il est fâcheux-досадно, прикро; il est étonnant-дивно; c'est dommage-шкода; Il est fâcheux que tu ne sois pas venu hier. Досадно, що ти не прийшов вчора).

СТАН (LA VOIX)

1. Стан - це форма дієслова, яка вказує на відношення дії до підмета.

1. Активний стан (la voix active) вказує, що дію виконує підмет (Pierre écrit

une lettre. Maman sert le déjeuner)

2. Пасивний стан (la voix passive) вказує, що дія спрямована на підмет. У пасивному стані вживаються лише перехідні дієслова (les verbes transitifs). Пасивний стан утворюється за допомогою дієслова être у відповідному часі та participe passé відмінюваного дієслова:

- а) Активний стан (écrire - писати);
- б) Пасивний стан (être écrit - бути написаним).

3. При перетворенні активного стану в пасивний прямий додаток стає підметом, а підмет - непрямим додатком з прийменником par або de (Pierre a écrit cette lettre. Петро написав цього листа.; Cette lettre a été écrite par Pierre. Цей лист був написаний Петром.).

4. Якщо непрямий додаток є активним виконавцем дії, то він вживається з прийменником par: (Ce livre a été lu par les élèves de notre classe. Ця книга була прочитана учнями нашого класу.)

5. Якщо непрямий додаток безпосередньо дії не виконує, то він вживається з прийменником de (Les murs sont ornés de tableaux. Стіни прикрашені картинами.).

БЕЗОСОБОВІ ДІЄСЛОВА (LES VERBES IMPERSONNELS)

1. Безособові дієслова вживаються в 3-й особі однини і перед безособовими дієсловами стоїть займенник il, який є підметом в реченні.

2. Безособовими є дієслова falloir (il faut потрібно) і pleuvoir, neiger, geler, що позначають явища природи (Il pleut. Іде дощ; Il neige. Іде сніг; Il gèle. Морозить)

3. У безособовій формі можуть вживатися дієслова, які, по суті, є особовими і до таких дієслів належать:

а) faire, яке в сполученні з прикметником або іменником вживається для позначення явищ природи (Il fait beau. Хороша погода; Il fait froid. Холодно; Il fait nuit. Ніч);

б) être, вжите для позначення часу (Il est trois heures. Третя година; Il est déjà tard. Вже пізно);

в) avoir, вжите у звороті il y a, що вказує на наявність предметів, явищ (Il y a beaucoup de fleurs ici. Тут багато квітів; Il y a du soleil aujourd'hui. Сьогодні сонячно).

4. Безособовими формами дієслова є інфінітив, дієприкметник, герундій (дієприслівник).

ІНФІНІТИВ (L'INFINITIF)

1. Інфінітив називає дію, не вказуючи на суб'єкт цієї дії.

2. Інфінітив має дві форми:

- а) просту — infinitif présent: écrire, venir;
- б) складну — infinitif passé: avoir écrit, être venu.

3. Infinitif présent виражає одночасність з дією, позначеною дієсловом в

особовій формі (Elle est contente de te voir. Вона рада бачити тебе; Elle sera contente de te voir. Вона буде рада бачити тебе; Elle était contente de t'avoir. Вона була рада бачити тебе).

4. Infinitif passé виражає передування дії, позначеній дієсловом в особовій формі (Elle est contente de t'avoir vu. Вона рада, що побачила тебе).

5. У реченні інфінітив може бути незалежним і залежним.

6. Незалежний інфінітив вживається в односкладних реченнях:

а) питальних або окличних (Que faire? Où aller? Що робити? Куди йти?; Lui, mentir, jamais! Він — брехати? Ніколи!)

б) спонукальних для вираження наказу, поради (Tourner à gauche. Повернути наліво; Tenir au frais. Зберігати у прохолодному місці).

7. Незалежний інфінітив може виконувати функцію підмета (Lire c'est apprendre. Читати — це вчитися).

8. Залежний інфінітив виконує функцію:

а) іменної частини присудка (Lire c'est apprendre. Читати – це вчитися);

б) складової частини дієслівного присудка (Elle doit partir. Вона повинна виїхати; Ce garçon sait lire et compter. Цей хлопчик уміє читати і рахувати).

ДІЄПРИКМЕТНИК АКТИВНОЇ ФОРМИ (PARTICIPE PRÉSENT)

1. Дієприкметник активної форми утворюється від основи 1-ї особи множини indicatif présent заміною закінчення -ons закінченням -ant: Indicatif présent (nous parlons, nous finissons, nous venons); Participe présent (parlant, finissant, venant).

2. Деякі дієслова мають у participe présent особливу форму (être - étant, avoir - ayant, savoir - sachant).

3. Дієприкметник активної форми вживається з додатком або обставиною (Ce sont des livres intéressants toujours nos élèves. Це книги, що завжди цікавлять наших учнів).

4. Дієприкметник активної форми вживається із запереченням (C'est un élève ne sachant pas lire couramment. Це учень, який не вміє вільно читати).

5. Розрізняють participe présent і adjectif verbal (віддієслівний прикметник).

6. Adjectif verbal ніколи не вживається з додатком або обставиною, не вживається в заперечній формі і завжди узгоджується в роді і числі з іменником, до якого він відноситься (Ce sont des livres intéressants. Це — цікаві книжки; Elle nous a raconté des chases étonnantes. Вона розповіла нам дивні речі).

7. Participe présent виражає одночасність з дією, позначеною особовою формою дієслова:

Je vois	}	←	une fillette jouant dans la cour.
J'ai vu			
Je verrai			

Я бачу }
 Я бачив } ← дівчинку, яка грається у дворі.
 Я побачу }

ГЕРУНДІЙ (LE GÉRONDIF)

1. Герундій – це дієслівна форма, яка виражає дію, що відбувається одночасно з дією головного речення. Герундій за формою збігається з *participle présent*.

2. Характерною ознакою французького герундія є наявність частки *en*. Іноді він вживається без цієї частки (*Elle nous regardait en souriant*).

3. Герундій перекладається українською мовою дієприслівником (Вона дивилася на нас, посміхаючись).

4. *En* може відокремлюватися від дієсловної форми тільки особовим придієслівним займенником-додатком (*En nous parlant, elle souriait*. Розмовляючи з нами, вона посміхалась).

5. Герундій позначає додаткову дію, одночасну з дією, вираженою дієсловом в особовій формі (*En lisant les journaux, nous apprenons des choses intéressantes*. Читаючи газети, ми довідуємося про цікаві речі).

6. Для того щоб підкреслити одночасність дії, перед герундієм вживається прислівник *tout*, який українською мовою не перекладається (*Tout en parlant, il regardait son ami*. Розмовляючи (продовжуючи говорити), він дивився на свого друга).

7. Герундій вживається у функції обставини (*En sortant de l'école, j'ai vu Pierre*. Виходячи зі школи, я побачив Петра. (Коли я ви ходив ...))

ПРИСЛІВНИК (L'ADVERBE)

1. Прислівник – це незмінювана частина мови, яка вказує на характер дії або якості.

2. Прислівник супроводжує дієслово, прикметник, прислівник, іменник: *courir vite* бігати швидко, *très intéressant* дуже цікавий, *très bien* дуже добре, *le journal d'hier* вчорашня газета.

3. За значенням прислівники діляться на:

1) якісні, що вказують на якісні ознаки дії, стану, спосіб їх вияву, кількісний вияв ознаки:

vite швидко, *bien* добре, *facilement* легко, *ensemble* разом, *peu* мало, *beaucoup* багато;

2) обставинні, що вказують на час, місце, причину, мету дії:

maintenant тепер, *toujours* завжди, *ici* тут, *loin* далеко, *partout* всюди, *pourquoi* чому;

3) модальні, що вказують на вірогідність дії, оцінку дії;

4) прислівники стверджувальні, заперечні (*certainement* звичайно, *probablement*

певно, vraiment дійсно, heureusement щасливо, naturellement природно, oui, si так, non ні);

- 5) узагальнюючі (enfin нарешті, finalement урешті решт, généralement взагалі, bref коротше кажучи);
6) питальні (quand? коли?, pourquoi? чому?, combien? скільки?, où? де?, куди?)

4. Прислівники бувають:

а) прості: vite швидко, bien добре, mal погано.

б) складні: enfin нарешті, beaucoup багато, longtemps довго.

в) похідні, що утворюються від прикметника в жіночому роді шляхом додавання суфікса – ment (lent – lente – lentement повільно, long – longue – longuement довго).

5. Якщо прикметник у чоловічому роді закінчується на голосний, то суфікс -ment додається до форми чоловічого роду (poli – poliment ввічливо, facile – facilement легко).

6. Від прикметників на -ant утворюються прислівники на -amment (constant – constamment постійно, méchant – méchamment сердито).

1. Від прикметників на -ent утворюються прислівники на –emment (patient – patiemment терпляче, prudent – prudemment обережно).

2. У ролі прислівників вживаються при дієсловах деякі прикметники в формі чоловічого роду (parler bas-говорити тихо; parler haut-говорити голосно);

3. Крім прислівників існують прислівникові звороти, що складаються з різних елементів (à present тепер, par hasard випадково, peu à peu потроху, d'habitude як звичайно, de bon coeur охоче).

СТУПЕНІ ПОРІВНЯННЯ ПРИСЛІВНИКІВ (DEGRÉS DE COMPARAISON DES ADVERBES)

1. Розрізняють 3 ступені порівняння прислівників: звичайний (le positif), вищий (le comparatif), найвищий (le superlatif).

2. Ступені порівняння прислівників утворюються шляхом вживання слів plus, mais, aussi перед відповідним прислівником. У найвищому ступені вживається артикль чоловічого роду.

3. Прислівники beaucoup, peu, bien, mal мають особливі форми ступенів порівняння.

4. Ступені порівняння утворюють лише прислівники, що позначають якість, кількість (bien, mal, vite, peu, beaucoup), прислівники часу (tôt, tard, souvent), місця (près, loin), з суфіксом -ment (lentement, longuement).

ПРИЙМЕННИК (LA PREPOSITION)

1. Прийменник – службове слово, яке виражає різні граматичні відношення між словами в реченні чи словосполученні.

2. За структурою прийменники поділяються на:

а) прості: à, de, en, entre (між), pour (для), sans (без).

б) складні: au-dessus (на), au-dessous (під), à travers(через).

3. До складних прийменників належать прийменникові звороти, що складаються з кількох слів: *autour de* (навкруги, біля), *à côté de* (поряд), *en face de* (напроти), *le long de* (уздовж).

4. У французькій мові прийменники виражають граматичні відношення, які в українській мові відповідають непрямым відмінкам (*C'est le livre de mon ami*. Це книжка мого друга. *Je donne ce livre à mon ami*. Я даю цю книжку моєму другу).

5. Прийменники у французькій мові, на відміну від української, вживаються з інфінітивом (*Il a promis de me donner ce livre*. Він обіцяв дати мені цю книжку; *Il m'aidera à faire ce travail*. Він допоможе мені зробити цю роботу).

6. Прийменники мають власне лексичне значення і можуть виражати відношення часу, місця, причини тощо. (*Il est venu après nous*. Він прийшов після нас. *Votre livre est sur la table*. Ваша книжка на столі).

ГОЛОВНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ (LES TERMES ESSENTIELS DE LA PROPOSITION)

1. Підмет (*le sujet*) – головний член речення, який позначає особу або предмет, що виконує дію або зазнає дії, вираженої присудком.

1. Підмет може бути виражений:

а) самостійним словом (іменником, займенником, числівником, інфінітивом) (*Mon ami est parti*. *Personne n'est venu*).

б) несамотійним словом (особовим придієслівним займенником, неозначено-особовим займенником *on*, безособовим *il*, вказівним *ce*) (*Il est parti*. *On ne peut pas le faire*).

3. Присудок (*le prédicat*) – головний член речення, що виражає дію, яку виконує або якої зазнає підмет, чи вказує на стан або якість підмета.

4. Присудок може бути дієслівним та іменним.

5. Дієслівний присудок буває:

а) простим (*le prédicat verbal simple*), якщо він виражений дієсловом в особовій формі (*Il part*. *Il est parti*);

б) складеним (*le prédicat verbal composé*), якщо він виражений напівдопоміжним дієсловом в особовій формі та інфінітивом основного дієслова (*Il doit partir*. *Elle veut rester*).

6. Дієслівний присудок може бути виражений сталим словосполученням (*Il a faim*. Він голодний).

7. Іменний присудок (*le prédicat nominal*) складається з дієслова-зв'язки та іменної частини присудка. Зв'язкою найчастіше буває дієслово *être* (*Il est étudiant*. Він студент).

8. У функції зв'язки вживаються також дієслова *devenir*, *sembler*, *paraître*, *rester*, *demeurer*, *s'appeler* (*Il devient triste*. *Il paraît malade*).

9. Іменна частина присудка (*l'attribut*) може бути виражена іменником, прикметником, займенником, числівником, інфінітивом (*Pierre est étudiant*. *Il est attentif*. *C'est moi*).

ДРУГОРЯДНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ (LES TERMES SECONDAIRES DE LA PROPOSITION)

1. Додаток (le complément d'objet) – другорядний член речення, що позначає предмет, на який спрямовано дію.
2. Додаток може бути прямим і непрямим.
3. Прямий додаток вживається без прийменника (Il lit un livre. Elle écrit une lettre).
4. Непрямий додаток вживається з прийменником (Il écrit a ses parents).
5. Додаток, прямий і непрямий, може бути виражений іменником, займенником, інфінітивом (Il lit un livre aux enfants. Il le leur lit).
6. Обставина (le complément circonstanciel) – другорядний член речення, що вказує на спосіб здійснення дії, на обставини, за яких відбувається дія (час, місце, причина, мета, умова).
7. Обставина може бути виражена прислівником, іменником, інфінітивом, займенником з прийменником (Il part demain pour Paris).
8. Означення (le complément déterminatif) – другорядний член речення, що відноситься до іменника, означає ознаку предмета, його властивості і виражається прикметником, дієприкметником, прислівником, числівником, інфінітивом (Un livre français. Un livre lu. Le journal d'hier).
9. Прикладка (nom en apposition) – різновид означення, що вказує ознаку предмета і разом з тим дає йому другу назву (Kyïv, capitale de l'Ukraine, est une belle ville).
10. Звертання (mot mis en apostrophe) вказує на особу, до якої звертаються (Bonjour, mon ami. Pierre, venez ici).
11. Вставні слова (les mots intercalés) показують ставлення того, хто говорить, до висловлюваних ним думок (Il est arrivé, heureusement. Il viendra, peut-être).

ПОРЯДОК СЛІВ У ПИТАЛЬНОМУ РЕЧЕННІ

1. У питальних реченнях прямий порядок вживається :
 - а) якщо запитання виражається інтонацією (Vous partez? Tu comprends?)
 - б) якщо питальне слово є підметом або супроводжує підмет (Qui est venu? Quels journaux se trouvent sur le bureau?)
 - в) при звороті est-ce que (Est-ce que Paul est étudiant? Quand est-ce que tu seras libre?)
2. Інверсія буває проста і складна.
3. Якщо підмет виражений придієслівним (несамостійним) займенником, вживається проста інверсія, тобто підмет ставиться після дієслова (Lit-il beaucoup? Peut-on le faire? Est-ce facile?).
4. Якщо підмет виражений іменником або самостійним займенником, вживається складна інверсія, тобто підмет ставиться перед присудком, але повторюється після присудка у вигляді несамостійного займенника 3-ї особи відповідного роду і числа (Paul lit-il beaucoup? Lucie est-elle partie hier?).
5. Якщо речення починається з питального слова, а підмет виражений іменником, можливі обидва види інверсії (Ces garçons où vont-ils? A qui pensent ces gens? Ces gens a qui pensent-ils?)
6. Складна інверсія обов'язкова:
 - а) якщо запитання відноситься до прямого додатка (Qui Paul cherche-t-il?

Quel livre Paul lit-il?);

б) після pourquoi (Pourquoi Paul est-il parti?).

1. Побудова речення з питальними словами:

а) Qui? Хто? + До підмета-істоти (Pierre lit. Qui lit?);

б) Qu'est-ce qui? Що? + До підмета-неістоти (Une auto roule. Qu'est-ce qui roule?

в) Qui? Кого? До прямого додатка-істоти Il voit son ami. Qui voit-il?

г) Que? Що? До прямого додатка-неістоти Il lit un livre. Que lit-il?

д) Прийменник + qui? З ким? + До непрямого додатка-істоти (Il parle à Nina. A qui parle-t-il?);

е) Прийменник + quoi? Чим? + До непрямого додатка-неістоти (Il écrit avec un stylo. Avec quoi écrit-il?)

є) Où? Де? Куди? + До обставини місця (Marc va à l'école. Où va Marc?);

ж) Quand? Коли? + До обставини часу (Il revient le soir. Quand revient-il?);

з) Comment Як? + До обставини способу дії (Il lit bien. Comment lit-il?);

і) Pourquoi? Чому? + До обставини причини (Paul revient a la maison parce qu'il est malade. Pourquoi Paul revient-il à la maison?

ЗАСОБИ ВИДІЛЕННЯ ЧЛЕНІВ РЕЧЕННЯ

1. У французькій мові члени речення виділяються за допомогою зворотів c'est ... qui, c'est ... que та розчленування фрази.

2. Зворот c'est ... qui служить для виділення підмета (Paul est venu. Поль прийшов; C'est Paul qui est venu. Прийшов Поль; Je suis venu. Я прийшов. C'est moi qui suis venu. Прийшов я).

3. Зворот c'est ... que служить для виділення прямого та непрямого додатків, обставин (Je l'ai vu hier. Бачив його вчора; C'est lui qui j'ai vu hier. Його я бачив вчора; Je leur ai parlé. Я з ним говорив; C'est à eux que j'ai parlé. З ним я говорив).

4. Виділення членів речення шляхом розчленування фрази полягає в тому, що член речення, який виділяється, виноситься за межі речення, а в самому реченні повторюється придієслівним займенником, так можна виділяти підмет, прямий та непрямий додатки, обставини (Paul lit bien. Поль читає добре; Il lit bien, Paul. А Поль читає добре; J'ai lu ce livre. Я читав цю книгу; Ce livre, j'ai l'ai lu. Цю книгу я читав).

5. Складні речення поділяються на складносурядні, безсполучникові та складнопідрядні.

СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ (LA PHRASE DE SUBORDINATION)

1. Складнопідрядним є речення, що складається з одного головного та одного чи кількох підрядних речень.

2. Підрядні речення приєднуються до головного за допомогою сполучників підрядності та відносних займенників.

3. Підрядні речення граматично залежать від головного і виконують у

ньому функцію одного з членів речення, і залежно від цього вони поділяються на підрядні підметові, присудкові, додаткові, означальні, обставинні.

4. Підрядні підметові речення (les subordonnées sujets) виконують функцію підмета головного речення і приєднуються до головного речення сполучником *que*, займенником *qui* (*Qu'il soit en retard, c'est certain. Qui cherche, trouve*).

5. Підрядні присудкові речення (les subordonnées attributs) виконують функцію іменної частини присудка і приєднуються до головного сполучником *que* (*Le fait est que nous devons attendre. Mon désir est que vous soyez heureux*).

6. Підрядні додаткові речення (les subordonnées complétives) виконують функцію додатка до дієслова головного речення і приєднуються до головного речення сполучником *que* (*Pierre dit qu'il a traduit ce texte. Je veux que vous lisiez ce roman*).

7. Підрядні додаткові речення, що містять непряму мову або непряме запитання, приєднуються до головного за допомогою *si* (чи), *qui*, *quel*, *quand*, *pourquoi* (*Il m'a demandé si je parlais. Il veut savoir qui est venu hier. Il veut savoir pourquoi je pars et quand je reviendrai*).

8. Підрядні означальні речення (les subordonnées relatives) виконують функцію означення до іменника або займенника головного речення, приєднуються до головного за допомогою відносних займенників *qui*, *que*, *dont*, *lequel* (*L'homme qui est ici est mon ami. L'homme que vous voyez est mon ami. Celui dont nous parlons est mon ami*).

9. Підрядні обставинні речення (les subordonnées circonstancielles) виконують функцію обставин здійснення дії головного речення і приєднуються до головного різними сполучниками.

10. Підрядні обставинні речення часу приєднуються до головного сполучниками *quand*, *lorsque* (коли), *pendant que* (у той час як), *dès que*, *aussitôt que* (як тільки), *avant que* (раніш ніж), *jusqu'à ce que* (до того часу поки) (*Il écrivait pendant que son ami lisait. Aussitôt qu'il a passé ses examens, il est parti. Restez ici jusqu'à ce que je revienne*).

11. Підрядні речення причини з'єднуються з головним сполучниками *comme* (оскільки), *parce que* (тому що), *puisque* (через те що) (*Comme il est déjà tard, nous devons rentrer. Nous devons rentrer, parce qu'il est déjà tard. Vous ne devez pas sortir puisque vous êtes malade*).

12. Підрядні речення мети з'єднуються з головним сполучниками *pour que*, *afin que* (для того, щоб) (*Je vous donne ce livre pour que vous le lisiez*).

13. Підрядні речення умови приєднуються до головного сполучниками *à condition que* (за умови, що), *pourvu que* (аби тільки), *si* (якщо) (*Je vous donne ce livre à condition que vous me le rendiez. Je vous ferai tout pourvu que vous soyez content. Il viendrait demain s'il avait le temps*).

14. Підрядні речення допустові з'єднуються з головним сполучниками *bien que*, *quoique* (хоч), *malgré que* (незважаючи на те, що) (*Bien qu'il fasse froid, nous irons nous promener*).

15. Підрядні речення наслідку з'єднуються з головним сполучниками *de manière que*, *de façon que* (так що), *si ... que* (так ... що), *trop ... pour que* (занадто ... щоб) (*Il parle lentement de façon que tous le comprennent. La nuit*

était si noire qu'on ne voyait rien).

16. Підрядні речення місця з'єднуються з головним за допомогою прислівника où (де, куди) (J'irai où tu voudras).

ПРЯМА І НЕПРЯМА МОВА (LE DISCOURS DIRECT ET INDIRECT)

1. Пряма і непряма мова – це види відтворення і передачі висловлення.
2. Пряма мова відтворює слова того, хто говорить, без змін і, як правило, супроводжується словами автора (– Je suis ton ami, dit-il).
3. Непряма мова передає лише зміст висловлення іншої особи.
4. Під час перетворення прямої мови на непряму утворюється складнопідрядне речення з підрядним додатковим, що приєднується до головного сполучником que, і слова автора стають головним реченням.
5. Відбуваються також зміни форм особових займенників і присвійних прикметників, залежно від змісту.
6. Під час перетворення непрямою мовою спонукальних речень наказовий спосіб дієслова прямої мови замінюється інфінітивом або дієсловом у формі *subjonctif* (Nous lui avons crié: Attends-nous! Nous lui avons crié de nous attendre (qu'il nous attende)).
7. Відтворені непрямою мовою питальні речення називаються непрямыми запитаннями.
8. Порядок слів у цих реченнях прямий. Вживання часів – згідно з загальними правилами узгодження часів. Перетворюючи питальні речення в непряму мову, слід дотримуватися таких правил:
 - а) загальне запитання замінюється підрядним реченням, що з'єднується з головним за допомогою сполучника *si* (чи) (Il m'a demandé: – Pars-tu ce soir? Il m'a demandé si je partais ce soir-la).
 - б) під час перетворення спеціальних запитань у непряму мову питальні слова (займенники, прислівники) стають сполучними словами (Elle lui a demandé: – Quand pars-tu? Elle lui a demandé quand il partait).
 - в) якщо пряме запитання починається з питального займенника *que* або питальних зворотів *qu'est-ce que*, *qu'est-ce qui*, то в підрядному реченні вживаються *ce que*, *ce qui* (Il m'a demandé: – Que fais-tu?– Qu'est-ce que tu fais? Il m'a demandé ce que je faisais. Il m'a demandé ce qui était arrivé).
 - с) інверсія в підрядному реченні можлива, якщо підмет виражений іменником (Lucie a demandé: – Que lit Pierre? Lucie a demandé ce que lisait Pierre?)

TEST

Choisissez une bonne réponse:

1. ... enfant ne devrait pas se conduire ainsi.
a) une; b) un; c) des; d) les; e) le.
2. ... beurre doit être conservé au froid.
a) la; b) le; c) l'; d) les; e) un.

3. Tenez, voilà les cigarettes. –Merci, j’ai
 a) les siennes; b) les tiennes; c) les quelles; d) les miennes; e) le tienne. Cette brosse n’est pas ... dont j’ai besoin, donne-moi une autre.
 b) celui; b) celle; c) ceux; d) celles; e) cela.
4. Veuillez-vous vous asseoir, je ne peux pas vous laisser partir, je ... vous proposer du café.
 a) veux; b) doit; c) vent; d) pourra; e) voudrai.
5. Il ... prononcer la dissolution de l’Assemblée nationale après la consultation du premier ministre.
 a) veux; b) pourra; c) voulais; d) pouvaient; e) voulut.
6. Il ... venu vous voir hier s’il n’était pas parti en mission.
 a) serait; b) a été; c) serais; d) étaient; e) est.
7. Nous ... allés à la campagne s’il n’avait pas plu samedi.
 a) sommes; b) serions; c) étiez; d) serient; e) fûmes.
8. Dans notre pays comme dans la plupart des pays européens le trafic est ... droite.
 a) en; b) après; c) à; d) de; e) sur.
9. Nous apprenons beaucoup ... matières générales et spéciales pour approfondir nos connaissances.
 a) de; b) dans; c) sur; d) à; e) en.
10. De deux maux il faut choisir
 a) le mauvais; b) le meilleur; c) le moindre; d) plus; e) mauvais.
11. Il perdait la tête devant ... difficulté.
 a) la moindre; b) la meilleur; c) la plus mauvaise; d) pire; e) meilleur.
12. Si j’achète les billets, je te
 a) travaillerai; b) téléphonerai; c) parlerai; d) finirai; e) lirai.
13. J’ ... à Pierre si vous me donnez son adresse.
 a) lirai; b) ferai; c) écrirai; d) aurai; e) irai.
14. Le témoin a vu ... d’une jeune fille qui a été attaquée dans le boulevard.
 a) assassinat; b) assassiner; c) assassiné (adj.); d) l’assassin.
15. ... de la République Française est le chef de l’Etat français.
 a) présider; b) président, -e; c) le président; d) présidentiel, -le.
16. Les kolkhoziens travaillent dans leurs potagers.

- a) le champ; b) le bois; c) le forêt; d) le parc; e) l'arbre.
17. Les salles d'études de notre université sont spacieuses, grandes et très claires.
a) l'auditoire; b) la faculté; c) la section; d) la chaire; e) l'école.
18. L'école nationale supérieure est
a) apprennent des matières générales et spéciales;
b) un haut potentiel pédagogique et scientifique;
c) un établissement public à caractère administratif;
d) un grand établissement;
e) un institut de l'Etat.
19. Pendant les vacances d'hiver
a) les élèves pratiquent les sports d'hiver;
b) au bord de la mer avec mes parents;
c) à la librairie qui se trouve au centre de la ville;
d) pour diner ensemble;
e) on baigne dans la rivière.
20. La francophonie
a) c'est la communauté des pays parlant français;
b) c'est une personne parlant anglais;
c) c'est une personne habitant la France;
d) c'est une personne parlant français;
e) c'est la communauté des pays parlant anglais.
21. La Constitution
a) c'est un organisme armé du pouvoir exécutif;
b) c'est la loi fondamentale de l'Ukraine;
c) c'est la structure de base de l'organisation administrative française;
d) c'est une juridiction civile;
e) c'est le système des règles obligatoire.
22. étendue de pays qui doit son unité à des causes physiques ou humaines.
a) le pays;
b) l'arrondissement;
c) la région;
d) le district;
e) la ville.
23. l'application d'esprit pour apprendre ou approfondir.
a) la surveillance;
b) l'école;
c) l'institut;
d) l'étude;
e) la salle d'étude.

PARIS NE S'EST PAS FAIT EN UN JOUR

Pierre est sorti dans la rue pour enfin découvrir Paris, ses habitants et les curiosités de cette ville. Il a décidé de visiter les quartiers et les monuments historiques: le Quartier latin, l'Arc de triomphe, le Panthéon, le Sacré-Coeur et d'autres. (25) (...).

D'abord Pierre a consulté son guide de Paris. Il a retenu quelques renseignements utiles sur la ville et ses environs, sur la vie quotidienne des Parisiens, sur les transports urbains, les distractions dans la capitale. Il a décidé de commencer sa visite par l'île de la Cité qui est connue pour sa cathédrale. (26)(...).

A l'aide de son plan il a tenté de trouver son chemin. Malheureusement il n'a pas su s'orienter, ce qui l'a mis de mauvaise humeur. (27)(...).

— Pardon, monsieur l'agent, pour aller a l'île de la Cité, s'il vous plaît? C'est loin?

— Non, pas très. Prenez cette avenue en face de vous, puis la première rue a gauche. Suivez-la jusqu'au carrefour. (28)(...). Mais attention! Elle est très animée aux heures de pointe. Traversez la Seine, tournez un peu a droite et vous êtes devant la cathédrale. Vous pouvez aussi prendre le métro ou l'autobus Ne 38.

Pierre a remercié l'agent et s'est mis en route. Voilà un passage clouté. (29)(...).

Voilà Notre-Dame. Pierre s'est promené sur la place, a admiré la façade et est monté au sommet d'une des deux tours. Il a regardé le panorama des ponts sur la Seine. Au loin il a aperçu la Tour Eiffel.

Après cette promenade Pierre s'est senti un peu fatigué. (30)(...). Paris ne s'est pas fait en un jour. Il a décidé de finir sa promenade et de déjeuner dans un restaurant parisien pour goûter des plats typiques de la cuisine française.

- a. *Passez de l'autre côté de cette rue.*
- b. *A cet endroit il a traversé la rue quand le feu est passer au vert.*
- c. *Paris est renommé pour ses parcs et ses jardins, ses musées et ses églises, ses spectacles et ses expositions*
- d. *La cathédrale Notre-Dame est chef-d'oeuvre de l'architecture gothique.*
- e. *Mais il lui reste encore beaucoup de choses a découvrir.*
- f. *Il lui faut faire une assurance.*
- g. *Pierre a préparer ses valises.*
- h. *Alors, il s'est adressé à un agent de police.*

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: Высш. школа, 1979. – 3-изд.
2. Самсонова А.З. Посібник з граматики франзької мови: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006.
3. Словник. Французько-український. Українсько-французький: Посібник для загальноосвіт. шк. та вищ. навч. закладів/ Уклад.: В.Т.Бурбело, К.М. Андрашко та ін. – Ірпінь: ВТФ «ПЕРУН», 1994.
4. Федешин О.М. Тести для перевірки стартового рівня знань курсантів (студентів). – Львів: ЛДУ ім. І. Франка, 1998.
5. Чернишева В.И. Французский язык: Методическое пособие для курсантов 1-го курса стационара и слушателей заочного отделения вузов системы МВД.

4. СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА, ФРАНЦУЗЬКА МОВИ)

4.1. Структура вступного випробування

Вступне випробування проводиться в усній формі. Білет містить три завдання.

Перше завдання: читання, вибіркового переклад, переказ тексту за професійним спрямуванням іноземної мови. Обсяг запропонованого для перекладу текстового уривку – 1000-1500 друкованих знаків.

Об'єкт контролю: рівень засвоєння теоретичних та практичних знань, розуміння прочитаного, вміння аналізувати текст, аудіювання (розуміння питань екзаменатора, відповіді на них), монологічне та діалогічне мовлення вступника.

Форма контролю: усно перевіряється розуміння тексту і техніка читання.

Друге завдання: переклад речень, що має на меті перевірку і оцінку рівня сформованості граматичної компетенції вступників. Переклад п'яти речень з рідної на іноземну мову з використанням зазначених програмою граматичних структур, які охоплюють набуті навички і вміння з граматики, лексики та письма на рівні бакалавр.

Об'єкт контролю: рівень сформованості граматичної компетенції.

Форма контролю: письмовий переклад зазначених речень у листку відповіді.

Третє завдання: бесіда іноземною мовою із зазначеної в білеті теми за професійним спрямуванням.

У підрозділі 3.2. подано орієнтовану тематику для проведення усної співбесіди.

Об'єкт контролю: рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції вступників.

Форма контролю: монологічне мовлення та індивідуальна усна співбесіда з перевіркою правильності оформлення думки, мовленнєвої реакції, характеру паузації і ситуативності висловлювань.

5. Критерії оцінювання вступного випробування з іноземної мови (англійська, французька)

Читання, вибіркового переклад і переказ тексту за професійним спрямуванням

Оцінюється здатність вступників розуміти сутність тексту, уміти визначити головну думку тексту, виокремити конкретну інформацію, уміти вести діалог за змістом прочитаного тексту.

Максимальна кількість балів за цей вид завдання – 80.

1. Оцінювання перекладу речень

Оцінюється з урахуванням правильного вибору мовних одиниць, що відповідають певному контексту і нормам сучасної літературної мови, правильність використання граматичних структур, наявність знань синтаксичної організації іноземної мови, точність перекладу (правопис та граматичні помилки), використання відповідної лексики.

Максимальна кількість балів за цей вид завдання – 60.

2. Оцінювання говоріння (бесіди)

Оцінюється мовленнєва поведінка вступників: що і як сказано, відповідність та чіткість інформації, точність та доречність використання мовних засобів, логічна послідовність, здатність продукувати розбірливі висловлювання, брати активну участь у бесіді, обмін репліками та ідтримування інтеракції.

Максимальна кількість балів за цей вид завдання – 60.

Система підсумкового оцінювання знань на іспиті. Розрахунок рейтингових балів за видами контролю

№ п/п	Вид мовленнєвої діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Читання тексту, вибіркового переклад та переказ тексту іноземною мовою.	80
2	Переклад речень з рідної на іноземну мову.	60
3	Бесіда іноземною мовою за професійним спрямуванням.	60
4	Загальна кількість балів.	200

Перелік екзаменаційних розмовних тем (англійська мова)

1. The State Structure of Ukraine
2. The Constitution of Ukraine
3. The Legislative Power in Ukraine
4. The Judicial Power in Ukraine
5. The role of the Internet in modern society
6. The Executive Power in Ukraine
7. The importance of sport in our life. My favourite kind of sport
8. National Symbols of Ukraine (Flag, Trident, Anthem)
9. The importance of learning foreign languages. The most effective ways of learning foreign languages
10. The Parliament of Ukraine and its Functions
11. Political Parties and the Electoral System in Ukraine
12. The Legislative Power in Great Britain
13. Great Britain: The Legal System of England and Wales
14. Your Professional Activity

15. Environment protection in our country
16. The Parliament of Great Britain and its Functions

17. The Influence of Mass Media on Our Life
18. The Political and State System of the USA
19. The Political and State System of Great Britain
20. Advantages and disadvantages of Legislative Power in Ukraine
21. The role of computers nowadays
22. The State Structure of the USA
23. How to get a job. The rules of hunting for a job
24. Three Branches of the American Government
25. Interpol, its Functions and Aims
26. Crimes and Punishment
27. Observance of Human Rights in Ukraine
28. Classification of Crimes
29. Legal Professions in English Speaking Countries
30. The role of science in the modern world

Перелік екзаменаційних розмовних тем (французька мова)

1. Instruction juridique supérieur
2. Système judiciaire de l'Ukraine
3. Système judiciaire de la France
4. Juge d'instruction
5. Parquet
6. Barreau
7. Notariat
8. Système du droit en France
9. Droit de l'Union européenne
10. Le rôle des langues étrangères dans la société moderne.
11. Les institutions du pouvoir en France
12. France: constitution et administration
13. Les personnages historiques
14. L'organisation du système judiciaire française
15. La punition
16. Le système de justice au Canada
17. Les constitutions de la France
18. La sécurité sociale en Ukraine
19. Parlez des droits humains.
20. Êtes-vous prudent sur les réseaux sociaux? Les jeunes sont-ils attentifs à la protection de leur vie privée?
21. Êtes-vous cyberdépendant? Avez-vous changé de comportement avec l'arrivée des nouvelles technologies?
22. Comparez le système d'enseignement supérieur dans les pays francophones et en Ukraine
23. Donnez des conseils pour vivre mieux et plus longtemps.

24. Comment peut-on obtenir la nationalité française? Comment est-ce qu'on devient citoyen de votre pays?
25. De quelle manière vous tenez-vous au courant de l'actualité? A quels médias faites-vous le plus confiance?
26. Que pensez-vous du rôle de la famille dans la société?
27. Juridiction et arbitrage
28. Réclamation et sanctions
29. Êtes-vous fait pour le télétravail? Quels sont des avantages et des inconvénients du télétravail pour l'employé(e) et l'employeur.
30. Quel métier rêvez-vous d'exercer? Comment se passe le processus d'embauche dans votre pays?